

Otrdiena ● 2025. gada 28. janvāris

CENA tirdzniecībā 1,10 EUR

Kultūras namam - 70 ◀ 6.

Foto - E.Gabranovs

Ar pacelū galvu prezēntē sevi

Īpaši lepojas ar Loretu. Balvu Sporta skolas direktore Ludmila Beļikova, lūgta atklāt, kurš no daudziem mūsu sportistu sasniegumiem izceļams īpašāk, atzina, ka prieks par visu bērnu panākumiem: "Noteikti jāizceļ svarcelšanas grupas audzēkne LORETA CIUKORE, kura uzstādījusi vairākus Latvijas rekordus un ir Latvijas čempione." Treneris Varis Sārtaputnis Loretu raksturo kā ļoti uzcītīgu un čaklu jaunieti, piebilstot: "Būtisks ir vecāku atbalsts." Savukārt piecu Latvijas rekordu svarcelšanā īpašniece Loreta (foto), atbildot uz jautājumu, kā viņai viss izdodas, kautrigi atzina: "Nezinu."

Edgars Gabranovs

24.janvāri Balvu Kultūras un atpūtas centrā norisinājās Balvu Sporta skolas svinīgais apbalvošanas pasākums "Jaunatnes Sporta laureāts 2024", kurā godināja veiksmīgos jauniešus 10 sporta veidos.

Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs sportistiem teica 'paldies' par to, ka Balvu novada vārdu nes ārpus novada robežām: "Tāpat priečājamies par Latvijas panākumiem kinematogrāfijā. Mēs brīnāmies, kā vienkārši latviešu zēni uzdrīkstējās uzburt filmu "Straume". Ari šajā zālē, šķiet, ir vienkārši zēni un meiteņi ar izciliem treneriem, kas uzdrīkstas un panāk augstus rezultātus. Dzīvē ļoti liela nozīme ir ieradumi. Tie ieradumi, ko jaunieši iegūst, mācoties sporta skolā, paliek visam mūžam. Novēlu attīstīt ieradumus, un Balvu novads, kā arī Latvija, būs daudz veiksmīgāks."

Apbalvošanas ceremonijas noslēgumā Balvu Sporta skolas direktore Ludmila Beļikova,

apsveicot audzēkņus un trenerus, atgādināja, ka sporta skolas prioritātēs ir rakstīts par kvantitatīvi un kvalitāti: "Kvalitāti mēs redzējām, pasniedzot balvas. Par kvantitatīvi... Balvu Sporta skola ir lielākā izglītības iestāde mūsu novadā, kurā darbojas 593 audzēkņi un 23 treneri. 2024.gads bija ļoti veiksmīgs finanšu piesaistes gads, jo, sadarbojoties vairākos projektos ar sporta federācijām un pašvaldību, futbola laukumam Balvu stadionā iegādājāmies divas pārvietojamās futbola nojumes; Rugāju Sporta centrā izvietots mūsdienīgs, jauns digitālais tablo; Balvu sākumskolas sporta zālē ir jaunas videokamerās; ir atbalstītas basketbola un šašu spēles nodājas ar speciālu inventāru. Mūsu darbs nav no tiem vieglākajiem, tāpēc gribu pateikt vislielāko paldies talantīgajiem bērniem un viņu vecākiem, kuri savas atvases regulāri atbalsta, jūt līdzi. Vairāki mūsu audzēkņi ir Latvijas Republikas izlašu kandidāti un dalībnieki, viņi veiksmīgi piedalās treniņnometnēs. Vēlreiz milš paldies tiem cilvēkiem, kuri mūs atbalsta. Mēs ar paceltu galvu droši varam prezentēt sevi un pateikt, ka dzīvojam Balvu novada pašvaldībā. Mums taču ir arī zelts ziemas olimpiskajās spēlēs. Lai mierīgs un jauks 2025.gads!"

* Turpinājums 4.lpp.

Īszinās

ierakstīšanu zemesgrāmatās", līdz ar to turpmāk vienkāršotajā procesā uzbūvētas būves, piemēram, nojumes, dārza mājas, pirtis, šķūņus u. tml., varēs reģistrēt Zemesgrāmatā bez būvvaldes lēmuma.

Piešķir naudu tēriem

23.janvāri Balvu novada domes sēdē deputāti akceptēja lēmumprojektu no pašvaldības 2025.gada budžeta piešķirt finansējumu 1400 euro apmērā biedrībai "Terpsihora" mūsdienu deju studijas dejotāju tēru šūšanas pakalpojuma apmaksai. Tēri paredzēti dalībā XIII Latvijas Skolu un jaunatnes dziesmu un deju svētkos mūsdienu deju lieluzvedumā "Kastaņu puslode".

Nākamajā
adugunī

● **Kāzu svinību jaunākās tendences**
Piedalās "Riga Wedding expo"

● **Erudīcija un atjautība**
Komandu "Prāta spēles"
Rugājos

Bijušos darbiniekus aicina saņemt ielūgumus

8.februāri plkst. 19.00 Balvu Kultūras un atpūtas centrs atzīmēs 70 gadu jubileju. Svinot šo svarīgo notikumu Balvu pilsētas 97.dzimšanas dienā, pilsētnieki aicināti iedegt gaismu gan ēku logos, gan cilvēku sirdis. Tāpat centra vadītāja Dita Nipere aicina visus bijušos kultūras un atpūtas centra darbiniekus būt kopā šajos svētkos: "Lūdzam ienākt un izņemt ielūgumus uz pasākumu līdz 4.februārim Balvu Kultūras un atpūtas centrā. Uz tikšanos vienā gaismā, vienā milestībā!"

Mazēkas reģistrēt būs vienkāršāk

23.janvāri Saeima galīgajā lasījumā atbalstījusi Ekonomikas ministrijas izstrādātos grozījumus likumā "Par nekustamā īpašuma

Vārds žurnālistam

Aija Socka

Dažkārt šķiet – lai nonāktu pie labāka rezultāta, ne vienmēr ir jāizgudro, tā teikt, jauns velosipēds. Piemēram, ja runā par izglītības sistēmu un skolēnu lasīt un rakstītprasmi. It kā nekas sarežģīts, proti, lai uzlabotu lasītprasmi, ir jālasa. Vienkārši, vai ne? Pašaprotami, ka digitālajā laikmetā nedrīkst atteikties arī no modernām tehnoloģijām, bet kāpēc vajadzētu no viena grāvja doties otrā, aizmirstot grāmatas, ir grūti saprotams. Somijā, piemēram, aizvadītajās nedēļās ir atkārtoti runāts par to, ka ar digitāliem resursiem nepietiek, lai attīstītu lasītprasmi, un ir vajadzīgs solis atpakaļ pie grāmatām. Pirms 15 gadiem, kā vēsta plašsaziņas līdzekļi, arī Zviedrija izlēma skolās grāmatas aizstāt ar datoriem, bet tagad iegulda 104 miljonus eiro, lai atgrieztos pie papīra formāta. Zviedrijā, modernizējot skolas, secināts, ka esot kritušās galvenās prasmes – lasīšana un rakstīšana, tāpēc tagad atkal atgriežas grāmatas. Latvijā bieži dzird amatpersonas runājam par izglītības kvalitāti, par skolu reorganizāciju un slēgšanu, par monitoringu jeb izglītības kvalitātes vērtēšanu un tam atvēlētiem miljoniem eiro, kur, šķiet, labums būs monitoringa veicējiem, nevis skolēniem. Sarunās izskan, – skolēnu intereses pirmajā vietā, bet tajā pat laikā skolēni un skolotāji nav nodrošināti ar nepieciešamajiem mācību līdzekļiem. Turklat – kvalitatīviem!

Latvijā

Bojāts optisko šķiedru kabelis. Svētdienas agrā rītā ir bojāts VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs" Baltijas jūrā esošais zemūdens optisko šķiedru kabelis. Šī centra datu pārraides uzraudzības sistēmā tika fiksēti datu pārraides pakalpojumu traucējumi posmā Ventspils–Gotlande. Šobrīd ir pamats uzskatīt, ka kabelis ir būtiski bojāts un ka bojājums ir ārējas iedarbības. Tāpat atklāts iespējamais vaininieks – kuģis, kurš bija uzņēmis kursu uz Krieviju.

Latgalē slēdz autobusu reisus. Ar šī gada sākumu Latgalē slēgts 21 autobusu reiss, kas raisījis neizpratni daudzos, jo īpaši mazapdzīvoto vietu iedzīvotājos. Politiki un atbildīgās amatpersonas skaidro, ka slēgti tiek mazāk pieprasītie un finansiāli neizdevīgie reisi. Tikmēr pašiem iedzīvotājiem nekas cits neatliek, kā vien pielāgoties situācijai un pašiem meklēt risinājumus. Uz darbu ar sabiedrisko transportu daudzviet tikt nevar, jo tas nav pieskaņots darba laikam.

Riskē ar dzīvību. Šis gads uz Latvijas autoceļiem ir sācies ļoti traģiski: pāris nedēļu laikā dzīvību zaudējuši astoņi cilvēki. Protams, ir bijuši arī sliktāki gadi un kopumā statistika uzlabojas, tomēr, palūkojoties uz daudziem negadījumiem, rodas daudzi "kāpēc" – kāpēc bija jāriskē, kāpēc bija jābrauc tik pārgalvīgi, kur pazudis pašsaglabāšanās instinkts? Kopīgā statistika paliek labāka, bet tajā pašā laikā šīs gads ir iesācīes ar divām autobusu avārijām, kurās ir cietuši bērni. Ir bijušas avārijas ar nepilngadīgajiem pie stūres. Cilvēki neizvērtē situāciju un tiešām ļoti nepamatoti riskē ne tikai ar savu dzīvību, bet arī ar līdzcilvēku dzīvībām un veselību.

Ar antibiotikām nedrīkst pašārstēties un dalīties, brīdina ārsti un farmaceiti. Ik gadu Eiropā ir aptuveni 35 000 nāves gadījumu, jo infekcijas ir izraisījuši pret antibiotikām nejutigi mikroorganismi. Proti, pārmērīga vai nepareiza antibiotiku lietošana var veicināt antimikrobiālās rezistences attīstību – tad kļūst grūti vai pat neiespējami ārstēt līdz šim viegli ārstējamas slimības. Tāpēc antibiotikas ir jālieto pareizi un tikai tad, kad tās tiešām nepieciešamas.

Pircēji jau taujā pēc vietējiem ziediem. Turpinoties siltajai ziemai, tirgū ļaudis jau taujā pēc pirmajiem pavasara ziediem un sāk cilāt sēklu paciņas. Rīgas Centrāltirgū vietējos ziedus vēl nerēdz, pārdevējas norāda uz lielo puķu importu. Tikmēr stādu audzētāji jau sēj vasaras puķes un domā par sortimenta dažādošanu.

/Ziņas no www.lsm.lv/

"Draudzības čemodāns" Medņevā Svētki teātrim un priekam

Foto - no personīgā arhīva

Kopbilde. "Dažkārt šķiet, ka dzīve ir kā upē, kas plūst te lēni, te straujāk, vietām vispār iegriež krāces, un tad tu brīziem esi rāms, stabils kuģis, bet citreiz – ļodzīga laiva ar vienu airi. Bet dažkārt šķiet, ka dzīve ir tāda gara, gara pērlu virtene. Un katra pērle ir mirklis, kas bijis ar kaut ko īpašs. "Draudzības čemodāns" šogad notiek jau 14.reizi, un visi jūs, cienījamie aktieri, režisori un apmeklētāji, esat tās pērlites, kuras veidojat šo pasākumu. Ir jābūt drosmei, lai uzķāptu uz skatuves dejot, dziedāt vai spēlēt teātri. Aktieris, uzķāpot uz skatuves, var atļauties daudz vairāk, nekā to spēj dzīvē, tā teikt, uz skatuves dzīve ir bez bremzēm," pasākuma ievadā uzsvēra Skaidrīte Šaicāne.

Aija Socka

18.janvāri ikgadējais dramatisko kolektīvu saiets "Draudzības čemodāns" Medņevas tautas namā jau 14.reizi priecēja režisorus, aktierus un skatītājus ar pozitīvismu un teātra mākslu.

Pasākumā piedalījās vairāki kolektīvi no Balvu, Ludzas, Rēzeknes un Alūksnes novadiem. "Draudzības čemodāns" Medņevā bija labs atspēriens, lai skaisti iesāktu jaunu gadu ar pozitīviem aktieriem un režisoriem no Rubeņiem, Susājiem, Žiguriem, Gaigalavas, Liepnas, Vectīlžas, Briežuciema, Lazdukalna un Salnavas," teic Medņevas Tautas nama vadītāja SKAIDRĪTE ŠAICĀNE.

Lazdukalna amatierteātra "Zibšņi" režisore ARNITA RAKSTIŅA stāsta, ka uz Medņevas "Draudzības čemodānu" kolektīvs brauc vienmēr: "Tas ir pirmais pasākums jaunajā gadā, tāpēc ir jauda to sākt ar teātra draugiem. Medņevā vienmēr ir jauki, valda sirsniņa un draudzīga atmosfēra. Šogad rādījām skeču par medicīnās tēmu, kā Lazdukalna Anne pie ģimenes ārstes pēc diagnozes nāca. Arī kolēģi bija sagatavojuši interesantus priekšnesumus. Katrs no tiem bija ar savu *odzīju*." Taujāta par priekšnesumu, kas spilgtāk palicis atmiņā, Arnita teic, ka ļoti patika Rubeņu kolektīva (vadītāja Mudite Maslova) radošā pīeja skečam, kur tika precināta meita. "Meklējot ligavaini meitai, skečā iesaistīja arī skatītājus. Malace Mudite, jo pati izdomā, rada, domā un spēlē teātri. Prieks, ka laukos teātris dzirksti. Skatītāju zāle bija pārpildīta, kas liecina par to, ka Medņevā mīl teātri," pārliecināta A.Rakstiņa.

Gaigalavas amatierteātra vadītāja VALENTĪNA DEKSNE pastāstīja, ka pasākumā piedalījās pirmo reizi. Gaigalavieši

rādīja Baibas Juknevičas skeču "Baumas". "Bija interesanti vērot citu kolektīvu sniegumu. Prieks par kuplo skatītāju pulku! Paldies Medņevas Tautas nama vadītājai Skaidrītei Šaicānei par uzaicinājumu! Ar patīkamām emocijām atgriezāmies mājās," atzina V.Deksne, piebilstot, ka gaidīs tikšanos "Draudzības čemodānā" nākamgad. Gaigalaviešu skečā bija stāsts par to, kā ciemā ātri izplatās baumas, atliek tikai katram kaut ko pie stāstītā pielikt klāt. Vērtējot kolēgu sniegumu, režisore teic, ka katram kolektīvam bija kāda *odzīja* sižetā vai aktieru izpildījumā. Valentīnai bijis prieks satikt gan zināmus amatierteātrus, gan iepazīties ar citiem radošiem, līdzīgi domājošiem un teātri spēlēt mīlošiem kolektīviem.

Salnavas amatierteātra vadītāja VALENTĪNA KIRSANOVA atzina, ka kolektīvam ļoti patīk ciemoties Medņevas "Draudzības čemodānā": "Ja vien nepārklājas pasākumi, cenšamies tur būt, jo "Draudzības čemodāns" ir humora pilns, labi organizēts un atraktīvs pasākums. Medņevā ir ļoti atsaucīga publīka – smiekli un aplausi skanēja nepārtraukti! Paldies organizatoriem un pasākuma vadītāji! Visi priekšnesumi bija ļoti interesanti." Režisorei spilgtāk atmiņā palicis Gaigalavas amatierteātra skečs "Baumas" un Briežuciema oriģinālais priekšnesums.

Liepnas amatierteātra "Troksnis" režisore INESE TOKA atklāja, ka "Draudzības čemodānā" ar kolektīvu piedalījās otro reizi: "Pasākums ļoti patika, tajā valdīja brīva, labestīga un silta atmosfēra. Ierodoties Medņevā, pārņēma sajūtu, ka esam ļoti gaidīti. Var teikt, ka mūs apbūra saimnieku un pārējo dalībnieku vienkāršība. Paldies par uzaicinājumu!" Liepnas amatierteātris skatītājus priecēja ar sadzīviku ainiņu "Pamestais".

Salnavas amatierteātris. "Mūsu skečs bija par jogas nodarbību. Sanāca gan maza šaize, – vienā brīdī uz skatuves bija jāiezvanās telefonam, bet, kā izrādās, Medņevas Tautas namā slikta zona, un zvanītājs panikā, jo adresāts nebija sasniedzams. Aktieri gan neapjuka, jo pieraduši pie improvizācijas, un godam izķluva no situācijas," atklāja režisore V.Kirsanova (attēlā – no labās).

Foto - no personīgā arhīva

Saruna ar novada domes deputāti

Tā, kā dzīvojām līdz šim, vairs nedzīvosim

Sanita Karavočika

“Ar katu gadu arvien vairāk novērtēju cilvēkus, kuri prot sadarboties. Lai nav tā, kā ierasts, – mēs darbojamies paši, bet jūs – paši. Manuprāt, galvenais atslēgas vārds ir ‘kopa’. Kad reizēm kaut ko nesaprotu, paļaujos uz to, ko runā pieredzējuši kolēgi. Katru no viņiem sirdi svētīju un ticu, ka pieņemsim pareizo lēmumu, no kura visi būs ieguvēji. Jā, katrs atsevišķi mēs gribam labu, bet katram ir savs redzējums. Lai būtu rezultāts, svarīgi sadarboties, atbalstīt spēcīgos un gados jaunākos, kuri nāks un ar savu vārdu un piemēru parādīs, kā jābūt mūsu pašvaldībā,” teic Balvu novada domes deputāte MARIJA DUĻBINSKA.

Deputātes statuss Jums ir jauna un nebijusi pie redze. Kad un kādēļ nolēmāt pievērsties politikai?

– Mana pievēršanās politikai saistīta ar to, ka daudzus gadus brīvprātīgi darbojos Balvu Teritorīlajā invalidu biedrībā – sākumā kā valdes locekle, pēc tam jau kā valdes priekšsēdētāja. Un jau kopš biedrības dibināšanas bija skaidrs, ka mums nepieciešams ne tikai darboties, bet sadarboties ar pašvaldību un tās iestādēm. Tāds arī bija mans mērķis.

Kāds bijis šīs laiks?

– Nekad un nekur neesmu apguvusi prasmes, kā būt deputātes amatā. Man tas bija kaut kas jauns, tādēļ ļoti paļāvotuz to, ka esam komanda, startējam no sava saraksta un populārizējam vērtības, kas tuvas katram Latgalē dzimušam un augušam cilvēkam – Dievu, dabu, darbu. Šis nebija vieglis laiks, jo nekad nebiju iedomājusies, ka dzīvosim tik ekstrēmos apstākļos, kāds bija kovida laiks. Mana rūpe ikdienā ir bērni, pieaugušie ar īpašām vajadzībām, veci cilvēki un daudzbērnu ģimenes, un tas bija ļoti smags periods. Pašvaldības pieņemtie lēmumi kovida laikā bija tādi paši kā visā valstī, bet arī tā bija jauna pierede – organizēt darbu pandēmijas apstāklos. Man personīgi tas izrādījās ļoti smagi vēl viena iemesla dēļ – biju un joprojām esmu kategoriski noskaņota pret piespiedu zāļu lietošanu, vakcināciju. Uzskatu, ka nevienam cilvēkam piespiedu kārtā nedrīkst likt lietot medikamentus. Viņam var tikai izskaidrot, bet lēmums jāpieņem cilvēkam pašam. Ne velti katru reizi, stājoties kādā no slimnīcas nodalām vai uz operāciju, mēs parakstām papīru, ka paši uzņemamies atbildību. Tāpat parakstām dokumentus arī par saviem bērniem. Ja runājam par vakcīnām, uzskatu, ka tajā laikā nebija pietiekamu pierādījumu to drošībai, vakcīnas nebija pārbaudītas. Cilvēkiem ar invaliditāti bija jāpieņem smagi lēmumi. Nepagāja laiks, un atkal smags pārbaudījums – piedzīvojām situāciju, kad pavisam tuvu kaimiņos notiek karadarbība. Novādā iebrauca daudz bēgļu, bija jāorganizē darbs pašvaldībā, jāsniedz atbalsts. Nebija viegli.

Šo četrā gadu laikā izdevies realizēt kaut vienu no iecerēm, ar kādām kā deputāte stājāties jaunajā amatā?

– Komunikācija ar pašvaldību izveidojās ļoti laba, tādēļ sirdī esmu ļoti pateicīga par atbalstu. Protams, ja paraugāmies valsts mērogā, tad piedzīvojām nepatikamu pieredzi, kad 2023.gada 31.decembrī beidzās lielais deinstitucionalizācijas projekts (DI), ar kuru daudzus gadus cēlāmies un gājām gulēt. Pirmsākumos tas bija mūsu sapnis bērniem un pieaugušajiem ar garīga rakstura un kustību traucējumiem, jo saņēmām lielāku atbalstu, šos cilvēkus integrējām sabiedrībā, nodrošinājām vides pieejamību. DI projekta ietvaros tika atklāts dienas centrs un grupu dzīvokļi Balvos, Viljākā un Lazdukalna pagastā. Vairākas reizes ar māmiņām pabījām “Vaduguns” redakcijā un stāstījām, kā mums klājas, kaut gan nemaz tik gludi vienmēr nebija. Pēdējie četri gadi prasīja pilnīgi mainīt domāšanu. Tā, kā dzīvojām līdz šim, šķiet, vairs nedzīvosim nekad, jo mainās pasaule un arī mūsu vieta tajā. Šobrīd mums jāiemācās uzņemties atbildība. Man bija liela interese par novada domē notiekot, daudz mācījos no kolēģiem deputātiem, bet līdz galam teikt, ka esmu politiķe, par sevi nevaru. Sapratu, ka tas arī nav gluži tas, ko gribu darīt. Man tuva darbošanās mūsu invalidu biedrībā – brīvprātīgais darbs, labdarība un atbalsta sniegšana. Vairāk esmu mazu darbu darītāja – palīdzu kādai ģimenei, un par to vien jau iekšējs prieks sirdi, ka izdevās. Diemžēl deputāti daudzus globālus jautājumus nemaz nevar atrisināt, jo pārāk daudz kas atkarīgs no valsts politikas. Un, ja tā ir tāda, ka lauku un pierobežas reģioniem ir tik mazs atbalsts, kā pašreiz, tad mēs tur neko arī nevarām izdarīt. Lai kaut ko panāktu, jābūt ļoti garam dialogam daudzu gadu garumā.

Kurš no šajā sasaukumā pieņemtajiem lēmumiem šķita vissmagākais?

– Man tie vienmēr bijuši jautājumi par skolu slēgšanu. Pati izaugu daudzbērnu ģimenē, un mans jaunākais dēls tūlit pabeigs 12.klasī. Priecājos, ka mums paveicies un maniem bērniem izglītības iestādes bija pieejamas turpat pie mājām. Tieši tādēļ ļoti jūtu līdzi tiem vecākiem, kuriem katru dienu jāvadā bērni uz skolu nevis kilometru vai piecus, bet pat 20 un vairāk. Man jautājums par skolu slēgšanu ir personīgs pārdzīvojums. Bet, kad tevi nolieki fakti priekšā un paskaidro skaitļus, gribi negribi jāsaprot, ka valsts atbalsta nav, un pārņem bezspēcības sajūtu. Ekonomiskais pamats diemžēl vienmēr ir noteicošais – skolotājiem jāmaksā algas, skola materiāli jānodrošina, tai jābūt atbilstošai. Bez finansējuma tas viss nav iespējams.

Darbojaties arī Sociālās un veselības aprūpes jautājumu komitejā. Kādas lielākās problēmas šajā jomā?

– Sociālā komiteja darbojas ļoti profesionāli, es ļoti daudz klausījos un mācījos no kolēģiem Rutas un Egona, arī izpratu, cik liels darbs tika paveikts, lai sakārtotu dokumentus un nolikumus. Stājoties deputāta amatā, balsojām par jaunas sociālās pārvaldes izveidi, kurā visus esam vērtējuši un pārvērtējuši. Ja runājam par problēmām, manuprāt, lielākā ir tā, ka beidzās atbalsts DI projekta ietvaros, līdz ar to arī finansējums. Atkal nācās griezties “ziedot.lv” vai citos labdarības fondos, kas var palīdzēt ar nepieciešamajām rehabilitācijām. Situācija ir sarežģīta. Ja ģimenē ir viens īpašais bērniņš un divi veseli, māmiņa nespēj iziet darbā, jo viņai jābūt blakus slimajam bērnam. Tad bieži vien vienīgais pelnītājs ir tētis. Bet, pat ja viņš godprātīgi strādā, atalgojums mūspusē nav tāds, lai ģimenē nodrošinātu pārticību. It īpaši, ja slimais bērniņš jāved uz konsultācijām un rehabilitāciju. Tas ir skrējiens vāveres ritenī, kas diemžēl liek izdegt arī vecākiem. Par to, ka kopju gulošu, smagu bērnu, reizi divos gados man no valsts pienākas sanatorija, bet diemžēl ne es, ne vīrs nevarām atļauties to izmantot. Dzīvojam pārmaiņu laikā, bet tie nekad nav bijuši viegli. Mums jāmaina sava domāšana, vairāk jāmācās būt saprotōsiem, iecietīgiem un atvērtiem uz komunikāciju. Bet problēmu, protams, ir *jūra*.

Kā vērtējat komunikāciju deputātu starpā? Tas ir komandas darbs?

– Man patīk priekšsēdētāja nostāja – uzklasīt viena un otra cilvēka argumentus. Viņš vienmēr mācīja un skaidroja, ka katram jābalso pēc savas sirdsapziņas. Visus šos gadus vēroju, kā argumentēt un izteikt savu viedokli nevis ar emocijām, bet pamatojot. Daudzo gadu laikā, kopš esmu biedrības vadītāja, esmu pieradusi iet un runāt ar cilvēku individuāli, tāpēc arī šobrīd nebaidos pateikt, ko domāju, pajautāt. Nekad nešķiroju, tie ir vai nav mūsējie. Ja ir lietas, kuras nesaprotu, klausos argumentus un kolēgu viedokļus. No viņiem tiešām ir, ko mācīties. Visu cieņu.

Novada kontekstā pēdējā gadā daudz nācās runāt par dažādām nebūšanām. Balvu vārds ne pārāk labā nozīmē izskanēja gan saistībā ar budžeta deficitu, gan ar pāriņēšanu uz četrā darba dienu nedēļu.

– Personīgi es budžeta deficitā dzīvoju nu jau 14 gadus, kopš manā ģimenē ienāca bērns ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Kā protu, risinu savu situāciju, un ir ļoti liels pulciņš māmiņu un ģimeņu, kurās arī ir ļoti līdzīgi. Tā ir patiesība – cilvēkam var būt laba izglītība, viņš var būt augstas kvalitātes speciālists, bet, ja ģimenē ienāk bērniņš ar funkcionāliem traucējumiem, cilvēks vairs visu nespēj. ļoti svarīgi, ka mainās sabiedrības nostāja un vietējā kopiena sniedz atbalstu, bez tā pašam nav iespējams tikt galā ar smagām problēmām, jo mēs neviens neesam gatavi tam, ka ģimenē ienāk šāds slimnieks. Mani novādā pazīst kā aktīvu māmiņu, kura audzina slimu bērniņu, tāpēc atbalsta. Cilvēki ir ļoti pieticīgi, daudzi iekšēji nevar saņemties un pat neiedomājas, ka var aiziet un paprasīt palīdzību kaut vai nokārtot trūcīgās personas statusu. Šis ir tās lietas, kur kaut cik varbūt esmu noderīga. Ja runājam par četru darba dienu nedēļu, savos 50 gados neatceros, ka mūsu pašvaldībā būtu bijusi tāda situācija. Taču es priecājos, ka godam izturēts. Viss, kas bija nepieciešams, ir optimizēts un izvērtēts. Tagad priecē rezultāts, jo atgriezušies normāli darba apstākļi.

Tādā varam uzelpot?

– Situācija uzlabojusies, tas ir pats galvenais. Ja tā padomā, cik krizes pārdzīvojām – viss sākās ar kovidu, tad karš, tagad vēl finansu krize. Kopš beidzās DI projekts, jau 2024.gadā izjutām, ka vairs nav atbalsta – visur par visu jāmaksā. Pašvaldībai pēc projekta beigām vēl piecus gadus jānodrošina dienas centru un grupu māju darbība, bet mums jau nav vairs finanšu līdzekļu, tādēļ viss tika samazināts. Sociālais slogans arī liels, vajadzību ļoti daudz, un to ietekmi mēs jūtam. Tieši tādēj

Jūtas novērtēta. Marija Duļbinska par darbu Balvu Teritorīlās invalidu biedrības labā saņēmusi divus apbalvojumus – konkursā “Gada balva cilvēku ar invaliditāti atbalstam” 2019.gadā viņa ieguva galveno balvu nominācijā “Individuālais sniegums”, savukārt 2022.gadā šajā pašā konkursā ieguva galveno balvu nominācijā “Gada palīgs”. Marija priecājas, ka viņa ir pamanīta, un atzīst, cik ļoti novērtē savu labestību un mīlestību pret līdzcilvēkiem, spēju priecāties par citiem un māku sadarboties, kuras mūsdienās daudziem ļoti pietrūkst. “Man šogad paliek 50 gadi, tādēļ gribu izbaudīt katru melodiju, ko dzirdu, katru filmu, ko noskatos, katru reizi, kad esmu laukos pie dabas, gribu izjust savas iekšējās dvēseles stīgas un to, kā tās skan. Tas ir tas, uz ko es tiecos,” atzīst novada domes deputāte.

iesaistām cilvēkus un mācām, ka pašiem vajag kaut vai pāris dobītēs izaudzēt kartupeļus, gurķus, tomātus. Griezāmies lielajos fondos pēc atbalsta, prasījām, lai atsūta sēklas, kuras dalījām cilvēkiem. To mazo dobītu var sataisīt kaut vai ar lāpstu un cestīes izaudzēt pašam, nevis gaidīt un teikt, – esmu invalids, kalpojet man un piensiet pie durvīm mājās. Tā nav pareizi, savu spēju robežās jādarbojas pašiem. Tad arī viss būs.

Burtiski pēc pāris dienām tiks pieņemts jaunais budžets. Kāds novadam solās būt šīs gads?

– Paldies Dievam, budžetu izdevās sabalansēt un lielā mīnusa vairs nebūs. Domes darbinieki, kuri ikdienā strādā ar finansēm, paveikuši milzu darbu, lai mēs varētu pieņemt 2025.gada budžetu. Esmu gatava dzīvot ļoti pieticīgi, to mācu arī citiem – invalidu biedrībā esam salikuši ekonomisku apgaismojumu, taupām, kā vien varam. ļoti priecājos, ka šogad paredzēta nauduņa baznīcu atbalstam, arī biedrībām – cilvēkiem, kuri aktīvi tajās darbojas, būs finansējums. Tas nozīmē, ka varēsim turpināt braukt un piedalīties dažādos pasākumos, sporta spēlēs, kur jau daudzus gadus esam spējuši sevi pienācīgi parādit.

Politiskajā virtuvē jau notiek jūtama rosība, jo tuvojas pašvaldību vēlēšanas. Apsverat iespēju kandidēt?

– Domāju, ka nē, jo neesmu cilvēks, kuram jāsēž šajā vietā. Manas iespējas ir ļoti ierobežotas kaut vai tādēļ, ka 24 stundas diennaktī mājās ir kopjams, gulos bērns – 14-gadīga meitiņa, kura prasa uzmanību katru minūti. Un uzņemties ārpus mājām kaut kādus pienākumus, tas nav vienkārši. Došu vietu kādam citam. ļoti ceru, ka priekšsēdētājs izveidos labu, stipru komandu, pirmajā vietā liekot mūsu vērtības. No tā, cik viņi būs veiksmīgi, būs atbalsts arī mums, biedrībai. Neesam politiska biedrība, nedalām cilvēkus ne pēc tautības, ne tīcības, un arī mūsu biedriem ir katram savi uzskati un viņi atbalsta dažādus politiskus spēkus. Taču tas netraucē kopīgi darboties. Galvenais šajos laikos ir veselība un, protams, atbalsts – jo īpaši ģimenēm ar bērniem. Mums izveidojusies ļoti laba sadarbība ar “Mini Rimi”, kas atbalsta ziņā nav nemaz mini. Pateicoties tai, varam palidzēt ļoti daudziem cilvēkiem visā novādā. Prieks, ka jūtam atbalstu sniedz arī uzņēmēji. Lielis prieks, ka šos četrus gadus Dievs deva pietiekami spēku, veselības un izturības, lai varam darīt. Maziem solišiem, bet uz priekšu. Viena pati nevarētu paveikt pat desmito daļu, bet priecājos, ka biedrībā ir stipra komanda, un man šķiet, ka mums diezgan labi sanāk.

* Sākums 1.lpp.

Sporta laureāti

Vieglatlētika. Balvu Sporta skolā ir sešas dažādu vecumu vieglatlētikas grupas, kurās mācību-treniņu procesu apmeklē 81 jaunietis. "Jaunatnes Sporta laureāts 2024" titulu izcīnīja Nikita Jeršovs (treneri Iveta Kacēna un Imants Kairišs), kurš ar vieglatlētiku nodarbojas septīto gadu. Pērn viņš kļuva par Latvijas čempionu augstlēkšanā gan ziemas, gan vasaras Latvijas čempionātos. Nikita, saņemot apbalvojumu, apņēmās arī nākotnē cīnīties par Latvijas čempiona titulu.

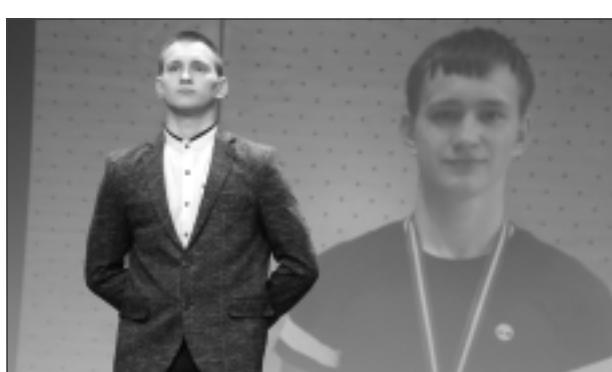
Peldēšana. Četrkārtējā Latvijas čempione Jūlija Antonova (treneris Romualds Kokorevičs) 2024.gada martā Ķipselas peldbaseinā, kur norisinājās VI Latvijas junioru un jauniešu čempionāts peldēšanā, nepiekāpās savām sīvākajām konkurentēm ne par centimetru: zelts 200m un 100m, 50m brass vienai atnesa SMK klasi (sporta meistara kandidāts) un sudrabu. "Kā peldēšanas prasmes un iemāņas palīdzēs turpmāk? Loti lieti noderēs atpūšoties, esot pie jūras. Peldēšanas treniņos māca būt neatlaidīgai, mērķtiecīgai, ar lielu atbildības sajūtu," zināja teikt Jūlija.

Futbols. Viesturs Pipcāns un Armands Ķerģis (treneri Ingus Zaharāns un Jānis Zakarīts). Futbols ir viens no pieprasītākajiem sporta veidiem, kuru apmeklē 133 izglītojamie astoņas dažādu vecumu mācību-treniņu grupās. Vārtsargu Viesturu treneris salīdzina ar kārtigu darba mašīnu. Pats jaunietis, nosaucot, viņaprāt, visu laiku trīs labākos futbola vārtsargus Balvos, minēja sportistus: Agris Kokorevičs, Jurģis Vilciņš un Deins Polis. Savukārt Armands atklāja, ka treniņos spēlē ar prieku. Jāpiebilst, ka viņam piemīt futbola izpratne, nepieciešamais entuziasms, lai sasniegtu vēlamo rezultātu.

Sporta dejas. Amēlija Krivošejeva un Reinis Logins (treneres Agrita Anča un Anita Grāmatiņa) deju gaitas uzsāka 2017.gada septembrī katra savā bērnudārzā. Kā pāris viņi kopā startē kopš 2021.gada. 2024.gadā E4 Juniori I grupā Latvijas kausu kopvērtējumā izcīnīja 1.vietu Latvijā, turklāt pērno gadu noslēdza ar E4 klases izpildi, oficiāli pārejot E6 klasē. Amēlijai milākā deja ir ča-ča-ča, bet Reinim – samba.

Grieķu-romiešu ciņa. Arvis Začs (treneris Konstantīns Titorenko) ir cīkstoņu kolektīva līderis un treniņu procesā daudz strādā uz cīņas paklāja arī ar gados jaunākiem cīkstoņiem, labprāt nododot viņiem savu pieredzi un prasmes. Šobrīd Arvis mācās augstskolā, kur turpina apmeklēt treniņus.

Ložu šaušana. Ar klusuma brīdi klātesošie pieminēja mūžībā aizgājušo ložu šaušanas treneri Ēvaldu Vancānu. Kopš 2024.gada 1.novembra Balvu Sporta skolā par ložu šaušanas treneri strādā Sporta meistare šaušanā Edīte Danieka. Sporta laureāta titulu sanēma Arguts Pužuls, kurš sacensībās Valkā "Pavasaris-2024" ar pneimatisko šauteni ieguva pārliecinošu 1.vietu. Taujāts, vai šaujot domā par mērķi, vai arī vienkārši šķiet, ka šautenei pati zina, ko darīt, Arguts atjokoja, ka šautenei nedrīkst uzticēties. "Tā ir jāmīl," paskaidroja sporta laureāts.

Volejbols. Lāsma Keiša un Roberts Melāns (treneri Liga Langovska un Ervīns Veļkers). Saņemot balvu, Lāsma smaidot atklāja, ka viņas vienīgais hobījs ir spēlēt volejboli. Savukārt Roberts, spriežot, kā veiksmīgi savienot mācības ar sporta treniņiem, pavēstīja, ka galvenais ir pareizi saplānot laiku.

Basketbols. Adrians Voika, Kārlis Žagars un Ilgvars Rizens (treneri Arnis Voika un Elmārs Rakstiņš). Basketbols viņu dzīvē tagad un pēc 18 gadiem? Adrians: "Ceru, ka netraucēs nekādi savainojumi spēlēt labākā līgā." Kārlis: "Turpināšu spēlēt ļoti ilgi, pat līdz 18 gadiem. Centīšos panākt vislabākos rezultātus." Savukārt Ilgvars, jautāts, kāds notikums no treniņiem vai sacensībām palicis visvairāk atmiņā, atklāja, ka tā bijusi spēle pret Madonas Sporta skolas komandu, kur gūta uzvara.

Distanču slēpošana. Pasākuma vadītāja, Latvijas vieglatlētikas izlases dalībniece Evelīna Krakope (foto) pavēstīja, ka sporta laureāts distanču slēpošanā Inriķis Ints Circens (treneris Jānis Circens) šobrīd atrodas treniņumācību nometnē: "Viņš ir Latvijas izlases kandidāts, kurš piedalījies Pasaules kausa un Pasaules junioru čempionāta rollerslēpošanas sacensībās Itālijā, gūstot atzīstamus panākumus."

Apbalvo komandu. Svinīgajā pasākumā medaļas pasniedza mūsu U-16 futbola komandai, kas Latvijas Jaunatnes futbola čempionātā Attīstības grupā ieguva 2.vietu. Par labāko 2024.gada spēlētāju Latvijas Jaunatnes futbola čempionāta U-16 Attīstības Austrumu apakšgrupā tika atzīts Rinalds Baikovs.

Notikums

Mammas un dēla deja aizkustina līdz asarām

Sanita Karavoičika

Emocionāls, aizkustinošs un aplausu vērts priekšnesums – tādu skatītāju vērtējumu par savu debijas iznācienu uz deju skatuves saņēmusi Bērzpils ģimenes ārsta prakses vadītāja, daktere LĪGA LUPKINA ar dēlu VALTERU. Pavisam nesen deju kolektīvu sadraudzības pasākumā Lazdukalnā Līga piepildīja vienu no saviem sapņiem – nodejoja deju kopā ar dēlu, kurš kopš dzimšanas ir bērns ar ipašām vajadzībām.

Iesākt jaunu gadu un darba cēlienu ar kādu kopīgu koncertu vidējās paaudzes tautas deju kolektīvam "Rugāji" jau ir nemainīga tradīcija. Iznēmums nebija arī šī gada 18. janvāris, kad Lazdukalna Saieta namā uz tikšanos pasākumā "Es lustīgi padzīvoju" atbrauca gan pašmāju deju kolektīvi no Rugājiem, Tilžas un fokloras kopa "Saime" no Vectilžas, gan dejojošie igaunu draugi. Taču par sadraudzības koncerta kulmināciju kļuva ipašā mammas un dēla ratiņkrēslā deja, kas aizkustināja līdz sirds dziļumiem. Bērzpils ģimenes ārsta prakses vadītāja Līga Lupkina stāsta, ka spontānā ideja par šādu priekšnesumu radās pagājušā gada vasarā. "Jau kādu laicīnu Valters man brauc līdz uz deju mēģinājumiem Rugājos, jo tas viņam ir interesantāk nekā būt mājās. Tā kādu dienu vasarā mūsu deju kolektīva vadītāja Lucija Bukša ieminējās, ka Valteram arī jāsāk dejot. Toreiz tas izskanēja diezgan nenopietni, bet es iedomājos par ratiņdejām un pie sevis prātoju, kāpēc gan dēls nevarētu kaut ko tādu? Padalījos pārdomās ar mūsu deju kolektīva vadītāju, un viss notika. Lucijai jau divreiz nav jāsaka, jo viņa ir čakla uz jaunu deju radīšanu. Samiksēja mūzikai un izdomāja. Novembrī sākās mūsu pirmie mēģinājumi, bet jau janvāri varējām atlauties pirmo reizi kaut ko tādu parādīt arī plašākai publikai – šoreiz savam un viesu kolektīviem," atklāj Līga. Viņa stāsta, ka sākumā dēls ideju par kopīgu deju vērtēja diezgan atturīgi, piebilstot, – ja jau mamma grib, tad var, un vēl pāris dienas pirms koncerta pavēstīja, ka šī būs vienīgā reize, tad gan viss. Taču jau nākamajā dienā pēc uzstāšanās Līga no Valtera saņēma jautājumu, – mamma, kad būs nākamais koncerts? Mammas sirds gavilēja. Valteram ir *āķis lūpā!*

Plānu 'B' nevajadzēja

Līga atzīst, – lai arī dejošanas pieredze pašai diezgan liela, pirms uzstāšanās koncertā, protams, pārņēma uztraukums. "Galvā jaucās domas, – ja nu dēls pēkšņi izdara kaut ko savādāk nekā mēģinājumā? Man bija jāsaprot, ko tajā brīdī darišu – padomā vajadzēja būt plānam 'B'. Taču Valters visu izdarīja godam. Sajūtas, kādas bija zālē, vārdiem neaprakstīt – visi tik ļoti atsaucīgi, smaidīja un aplaudēja. Ir tik viegli dejot, kad redzi, ka tevi atbalsta un jūt līdzi. Kad nodejojām, daudziem acīs bija asaras... Arī man," atzīst Līga.

Stāstot par savu ikdienu, daktere teic, – tā nav viegla un lielākoties pait *uz riteņiem*. Šobrīd viņa ar dēlu un mammu dzīvo privātmājā Smiltene, bet ik dienu mēro ceļu maršrutā Smiltene–Bērzpils, Bērzpils–Smiltene, lai dotos uz savu darbavietu – ģimenes ārsta praksi: "Ja man kāds jautā, jūtos smilteniete vai balveniete, šis ir jautājums, uz kuru nekad nevaru atbildēt. Ar sirdi noteikti esmu Smiltenē, bet jau 20 gadus strādāju Bērzpili un cilvēkus vairāk pazistu Balvu novadā nevis Smiltenē. Tā ka secinājumi jums jāizdara pašiem." Savukārt savu 8 gadus jauno dēlu Valteru, kurš šobrīd ir 2.klasses skolnieks, mamma īsumā raksturo tā – sabiedriski, komunikabls un runātīgs. "Valteram nav problēmu iepazīties un parunāties ar cilvēkiem. Piemēram, pirms koncerta Lazdukalnā man bija jāsāgērbjas un jāsapucējas, bet dēls lietīšķi paziņoja, – mamma, tu ej, taisies, es te ar vietējiem parunāšu. Tas tiesa, ka Valters pie cilvēkiem iet kā pie saviem draugiem – viņš ir ļoti atvērts," priečājas Līga.

Brīvajā laikā izglīto mamma

Valteram skolā padodas viss, par ko liecina diplomi un Atzinības raksti konkursos un olimpiādēs, taču brīvo laiku, tāpat kā viņa vienaudži, Valters mēdz pavadīt savā telefona. Līga stāsta, ka viņš angļu valodā klausās un pēc tam izstāsta mammai dažādas lietas par kosmosu, par kurām iepriekš viņai nebija pat nojausmas. "Savukārt krievu valodā Valters mācās par ceļu satiksmi, autobusiem un vilcieniem, klausās ceļu satiksmes noteikumus, un brižiem man pat sāk šķist, ka viņš tos zina labāk nekā es. Māca, kā pareizi jāizbrauc krustojumi, stāsta par ceļa zīmēm, kādu Latvijā nemaz nav. Es tik vien spēju, kā brīnīties," teic Līga.

Debija izdevusies. Bērzpils ģimenes ārsta prakses vadītāja Līga Lupkina ir gandarīta, ka piepildīts viens no mazajiem sapņiem – viņa nodejojusi ratiņdeju ar dēlu Valteru. Tagad abiem āķis lūpā, vēl tikai jāatrod domubiedri, un varētu tapt ne viens vien skaists un emocionāls priekšnesums.

Tas ir tikai sākums

Pēc negaidīti aizkustinošās mammas un dēla debijas Valtera mamma atzīst, ka ir lepna par iespēju būt uz skatuves kopā ar dēlu, jo sajūta būt mazliet virs zemes noteikti ir tā vērta. Tagad viņai ir vēl viens sapnis – popularizēt ratiņdejas bērnu vidū, kas Latvijā ir kaut kas samērā jauns. "Pieaugušajiem ratiņdejas ir, bet bērniem – nē. Būtu tik jauki, ja viņiem rastos tāda iespēja, bet vēl labāk, ja pienāktu diena, kad bērni dejot arī skolēnu dziesmu un deju svētkos. Un kāpēc gan ne? Tas viss tikai jāiekustina. Šobrīd mēs esam viens pāris, bet šo pašu deju varam uzvest diviem un vēl vairākiem. Lai tas notiktu, ir tikai viens svarīgs noteikums – gan bērniem, gan pašiem vecākiem ir jāgrīb to darīt. Tad arī viss būs. Šis mazais, bet nozīmīgais notikums mūs mazliet sapurināja, jo ikdienu ir pietiekami grūta. Tas, ko mēs ar Valteru izdarījam, ir tikai sākums! Pievienojieties, un mēs spēsim izdarīt vēl vairāk," aicina ģimenes ārste Līga Lupkina.

Jubilārs tematiskajā Minjonu dzimšanas dienas ballītē. Vienmēr smaidīgs, pozitīvs, atraktīvs, ļoti jauks, komunikabls un gudrs puika, – tā astoņgadīgo Valteru raksturo tie, kuri viņu pazīst. Un tāds viņš arī ir. Puisēna mamma Līga atzīst, ka savā ziņā viņi abi ir pretstatī – cik viens ieturēts un kluss, tik otrs runātīgs un sabiedriski.

"Reizēm nebeidzu vien brīnīties, par cik dažādām nopielēnām lietām mans dēls savā vecumā interesējas. Bet tas ir forši, ka tādas intereses ir. Tās viņu tikai attīsta un pilnveido," teic Līga.

"Es zināju, ka viņi izdarīs!"

LUCIJA BUKŠA, vidējās paaudzes deju kolektīva "Rugāji" vadītāja:

– Valters ir mūsu deju kolektīva pilntiesīgs dalībnieks. Viņš tikko bija piedzimis, kad jau brauca līdzi mammai uz koncertu festivālā Igaunijā, savukārt vēlāk bija klāt deju mēģinājumos. Pienāca brīdis, kad arī viņam piedāvāju iemācīties dejot un nodejot kādā koncertā. Doma par mammas un dēla deju man grozījās galvā visu vasaru, bet lielākā problēma parasti ir fonogramma. Rezultātā izvēlējos muzikālo materiālu, kas domāts treniņstundām, un tā tapa ratiņdeja "Nāc ar mani padancot". Doma un sižets dejai visnotāl aktuāls, jo mūsdienās bērni to vien dara, kā sēž telefonos, no kuriem viņus vajadzētu atraut. Puijam spēle beigusies, viņš ir sašutis, ka nevar paspēlēt, un tad mamma piedāvā alternatīvu sakot, – lūdzu, padejosim. Sākumā viņš, vicinot rokas, parāda, ka deja nesanāk, bet pēc tam viss aiziet. Uzstādot šo deju, sākumā nevarēju saprast, ko un cik daudz Valters varēs izdarīt. Bet tā lēnām, mierigi, pa vienam gājienam viss salikās – samiksējām trīs etnogrāfiskās dejas, lai interesanti gan bērnam, gan arī skatītājam, un izdevās. Valteriņš bija ļoti liels malacis, viņš ir apkērīgs pūsis. Šad tad mēģinājumos gan aizmiršās, kas jādara, bet jo vairāk mēģinājām, jo labāks rezultāts. Tieši tādēļ pirms mammas un dēla uzstāšanās man satraukuma nebija. Zināju, ka viņi izdarīs. Kad pēc dejas Valters nobrauca no skatuves, viņš pajautāja, vai nebija kļūdu. Teicu, ka nevienas, un tas viņam bija liels gandarījums. Un kā gan ne, ja visu uzstāšanās laiku publīka aplaudēja. Vēlāk šis uzstāšanās video portālā "Facebook" savāca 8000 skatījumu ar tik daudz jaukiem komentāriem. Es tikai priečājos, ja Līgai ar Valteru piebiedrosies vēl kāda mamma ar savu atvasīti. Balvu estrādē mums ir skatuve ar uzbraucamo daļu, tādēļ nav problēmu uzrīkot kādu pasākumu un piedalīties, piemēram, novada svētkos. Lai tikai ir gribētāji, tad viss būs!

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Svinot iepriekšējās kultūras nama jubilejas, uzrunāti daudzi ar šo ēku cieši saistīti novada iedzīvotāji. Savukārt, atzīmējot nama 70.gadskārtu, atskatāmies, kas namā norisinājās pagājušā gadāsimta 70-tajos gados.

Nams atdzimis jaunā veidolā. 1951.gada 16.janvārī Balvu rajona darbaļaužu deputātu padomes izpildu komiteja pieņēma lēmumu "Par kultūras nama celtniecību Balvos" Rīgas ielā (tagad Brīvības 61). Jauno ēku, kuras fasādi rotāja skaistas kolonnas, atklāja 1954./1955.g. mijā. No 1958. līdz 1990.gadam te atradās arī Balvu rajona Centrālā bibliotēka, bet līdz 1978.gadam bija izvietota dzimtsarakstu nodaļa. No 1959. līdz 1965.gadam kultūras nama ēkā mājvietu rada Balvu Mūzikas skola, bet ēkas otrajā stāvā mazos lasītājus apkalpoja 1952.gadā dibinātā Balvu rajona Bērnu bibliotēka. Vēlākos gados īsāku vai garāku bridi ēkā atradās: Balvu rajona Kultūras nodaļa un centralizētā grāmatvedība, SIA "Diogens Audio", mūzikas klubs "Epicentrs", Balvu radio "Merkurijs", mākslas skola, Balvu Jauniešu iniciatīvu centrs, neredzīgo biedrība, DOSAAF šautuve, racionalizatoru klubs, Jāņa Šapala fototelpa un reklāmas birojs. Savukārt 2021.gadā pēc vērienīgas renovācijas nams atkal vēris savas durvis kultūras pasākumu apmeklētājiem.

Kad divdesmitajam

Foto - A.Kirsanovs

Atmiņas

Kultūras dzīves uzplaukuma gadi

No 1972. līdz 1978.gadam Balvu rajona Kultūras namu vadīja RŪTA BARANOVA. Vēlāk balvenieši viņu iepazina kā Balvu Centrālās bibliotēkas vadītāju. Tieši Rūtas vadības laikā septiņdesmitajos gados kultūras namā atjaunoja dramatisko kolektīvu un darbu uzsāka Balvu Tautas teātra režisore Vaira Resne. Tāpat Rūta lepojas, ka 1976.gadā tieši viņa darbā pieņēma masu pasākumu režisori Ilgu Oplucāni (Zujāni).

Pēc izglītības būdama bibliotekāre, vairākus gadus nostrādājusi izvēlētājā profesijā, piekrītot toreizējā rajona Kultūras nodalas vadītāja Vitolda Dreimaņa piedāvājumam, 1972.gadā Rūta Baranova kļuva par Balvu rajona Kultūras nama direktori. Pirmais, pie kā kērās jaunā vadītāja, bija kadru komplektēšana: "Kad sāku strādāt, no speciālistiem bija palikusi tikai Mārīte Šūpulniece (Andrukele). Kultūras namā strādāja arī saimniecības daļas vadītājs Vilis Šūpulnieks, mākslinieks – noformētājs Zigfrīds Buliņš un kasiere Valija Viķsnīņa. Tā kā vēlējos atjaunot dramatisko kolektīvu, pirmā, kam piedāvāju darbu, bija Vaira Resne, kura vēlāk par saviem nespēkiem saņēma Trīs Zvaigžņu ordeņa V šķiras apbalvojumu un Balvu pilsētas Goda pilsones nosaukumu." Septiņdesmitajos gados Rūta Baranova darbu piedāvāja arī tagad jau pensionētajai kultūras nama darbinieci, pēc izglītības masu pasākumu režisorei Ilgai Oplucānei (Zujānei), vēlāk arī Valentīnai Grahoļskai (Vaiderei) un Marutai Gabrānei. Bijusi direktore priecājas par Ilgas Oplucānes sasniegumiem: "Ilga kultūras namā nostrādāja visu mūžu, nekaitot pirmo darba gadu bibliotēkā. Nezin vai ir iespējams saskaitīt visus viņas režisētos pasākumus?! Tāpēc man šķiet, ka Ilgas darbs un devums kultūras jomā nav pienācīgi novērtēts. Uzskatu, ka viņai vajadzētu piešķirt Balvu pilsētas Goda pilsones nosaukumu."

Bijusi direktore stāsta, ka 70-tajos katru sestdienu namā rīkoja deju vakarus, kuros spēlēja estrādes ansamblis: "Jaunatnei jau tolaik nebija citu vietu, kur izklaidēties." Viņas vadības laikā kultūras namā darbojās pūtēju orķestris un jauktais koris "Austrums". 70-tajos ļoti iecienīti bijuši "Galdiņu vakari", kuros piedalījās populāri aktieri, mūzikai, režisori un literāti. Bieži kultūras nama viesi bija arī profesionālie teātri ar savām izrādēm, īpaši Valmieras Drāmas teātris. Bijusi direktore stāsta, ka kultūras nama ēkā regulāri tika veikti remonti un atjaunots inventārs. "Nav tā, ka uzcēla un aizmirsa. Mainījām arī kulises, aizkarus. Tika ieklāts gridas parkets. Visvairāk remonti tika veikti Agra Grāmatiņa laikā." Viņa atceras, ka 70-tajos par daudz ko bija jāgādā pašiem, tostarp jāsarūpē malka, jo kultūras namam bija sava katlu māja.

Visaktīvākais un kultūras notikumiem bagātākais bijis 1977.gads, kad korim "Austrums" svinēja 70 gadu jubileju.

Foto - no personīgā arhīva

Savukārt pūtēju orķestrim piešķira Tautas kolektīva goda nosaukumu, apstiprinot arī kolektīva nosaukumu "Balvi". Pateicoties toreizējā rajona kultūras nodalas vadītāja Vitolda Dreimaņa pūliņiem, 1977.gadā pilsētas estrādē norisinājās grandiozs pasākums – Raimonda Paula daiļradei veltīti Dziesmu svētki ar paša Maestro piedališanos. Gatavojoties šiem svētkiem, pūtēju orķestris un koris "Austrums" tika pie jauniem tēriem. "Ja orķestrim šuva šuvēju darbnīcā, tad kora tēri lika *pasvīst*, jo nolēmām, ka darināsim krāšņos Abrenes novada tautas tērus. Skaisto villaņu izšūšanā iesaistījās ne tikai pašas koristes, bet arī kultūras nama un bibliotēkas darbinieces, ieskaitot mani. Šuvām līdz pat uzstāšanās dienai," atceras R.Baranova.

1978.gada 31.jūlijā Balvu rajona Kultūras nama vadības grožus Rūta nodeva kolēgei Marutai Gabrānei. "Man tolaik jau bija divi bērni, kuriem vajadzēja mīlestību un uzmanību, bet kultūras namā ir jāstrādā no rīta līdz vēlam vakaram, arī brīvdienās un svētku dienās. Turklat bija sākusies bibliotēku centralizācija un man bija speciālā izglītība. Aizgāju no kolektīva, bet ne no nama, jo turpināju strādāt bibliotēkā," skaidro R.Baranova. Viņa priecājas par kultūras un atpūtas centra atdzīšanu jaunā veidolā, lai gan pēc pandēmijas kultūras pasākumus apmeklē retāk.

Kādā no iepriekšējām jubilejām. Bijušie direktori (no labās): Modris Teilāns, Ilga Oplucāne, Maruta Castrova, Rūta Baranova, Agris Grāmatiņš un tautas teātra režisore Vaira Resne.

R.Baranova apgalvo, ka strādāt kultūras namā viņai ļoti patika. Īpaši Rūta pateicīga kultūras nodalas vadītājam Vitoldam Dreimanim, kurš viņu, kā jaunu speciālisti, ļoti atbalstīja.

Foto - no personīgā arhīva

Maestro Balvos. R.Baranovas vadības laikā Balvu estrādē notika Raimonda Paula daiļradei veltīti Dziesmu svētki.

KULTŪRAS NAMA DIREKTORI:

Alfons Podnieks (1948.–1956.); Viktors Smirnovs (1955.); Pintāns (1955.); L.Lacīte (1956.); V.Siļčenko (1956.–1959.); Antons Lielbārdis (1959.); P.Leitāns (1959.–1960.); Uldis Kanders (1960.–1964.); Ruta Engelberga (Gaigala) (1964.); Valērijs Kacēns (1965.–1968.); Nellija Sile (Zača) (1969.), Mārīte Andrukele (Šūpulniece) (1969.–1970.); Jānis Ščuckis (1970.); Lucija Vanaga (1971.); Alda Kuple (1971.–1972.); Rūta Baranova (1972. –1978.); Maruta Gabrāne (1978.–1980.); Laila Pusvilka (Kande) (1980.–1981.); Maruta Žmuida (Laicāne) (1982.–1987.); Maruta Castrova (1987.–1991.); Māris Lāpāns (1991.–1992.); Modris Teilāns (1992.–1994.); Ilga Oplucāne (1994.–1999.); Agris Grāmatiņš (1999.–2007.); Anita Strapcāne (2007.–2023.); Dita Nipere (no 2023.)

gadsimtam bija 70

Darbavieta – mūža garumā

Lai vienmēr gaisma mūsu nama logos!

1976.gadā savu karjeru kultūras namā uzsāka un dažādos amatos visu mūžu nostrādāja masu uzvedumu režisore ILGA OPLUCĀNE (Zujāne). Šo gadu gaitā viņa bijusi instruktore, metodiķe, klubu daļas vadītāja, mākslinieciskās daļas vadītāja, direktora vietniece, svētku režisore, no 1994. līdz 1999.gadam – kultūras nama direktore, bet kopš 1999.gada – Balvu Kultūras un atpūtas centra mākslinieciskā vadītāja. Arī pēc aktīvo darba gaitu beigām 2022.gada 1.septembrī Ilga nezaudē saikni ar bijušo darbavietu, regulāri apmeklējot pasākumus, izrādes un koncertus, kā arī iesaistoties rokdarbu pulciņā “Mežgīs”.

Kā jūtāties, gaidot jubileju?

– Esmu saņēmusi ielūgumu uz brīnišķigu pasākumu 8.februārī “Vienā gaismā, vienā mīlestībā!”. Kopīgi svinēsim ēkai Brīvības ielā 61 septiņdesmit gadu jubileju. Vairāk nekā piecdesmit gadus esmu bijusi piederīga šai adresei. Laikam manī mit ‘muzejnieka’ gēns. Uzskatu, ka vēsture ir jāpēta, jāzina un jāatceras cilvēki, kuru devums bijis nozīmīgs. Nākotne sakņojas pagātnē, lai gan daudzi jaunās paaudzes vadītāji reizēm uzskata, ka visu izdomājuši paši, ka pasaule sākas ar viņiem te un tagad, bet patiesībā attīstība notiek spirālveidīgi. Daudzas parādības, tāpat kā mode, ik pēc laika atgriežas. Protams, nenotiks vairs aģitbrigāžu izbraukumi, literārās tiesas, dzejas montāžas, rumulēšanās fermās, mūziķu tarifikācijas skates un neviens vairs nezīmēs svētku afīšas ar roku. Tagad ienāk jaunas formas, jauni uzdevumi, jaunas tehnoloģijas.

Kādas atmiņas saglabājušās par kultūras nama iepriekšējo jubileju svinībām?

– Gatavojoties kultūras nama vai amatiermākslas kolektīvu jubilejām, parasti tiek veikts liels izpētes darbs. Daudz ko uzzinājām no arhīviem un preses 1994.gadā, svinot kultūras nama 40-gadi. Ar dažādām nelielām aktivitātēm atzīmējām ēkas 50 un 55 gadus. Lielu sagatavošanas darbu veltījām un piecas vērtīgas intervijas bija lasāmas laikrakstā “Balvu

Ilga 70-tajos. “Sākām strādāt ar šādiem lenti magnetofoniem un smieklīgiem mikrofoniem. Neskatoties uz to, ierakstījām dziesmas, lugu fragmentus, pašas spiedām podziņas un centāmies visu ieslēgt un izslēgt. Varētu veikt pat pētījumu par skaņu un gaismu māksliniekim, kuri septiņdesmit gadus darbojušies kultūras namā. Loti aizrautīgi, radoši puiši, kuri ierakstiem un pasākumiem nežēloja ne laiku, ne izdomu. Pirmos, ar kuriem strādāju, atceros Diju Dobroļubovu, Olegu Velēnu, Krišu Resni. Daudzus svētkus apskanoja Ilgonis Punculs, Aivars Mežals, Gunārs Bordāns, Agris Grāmatiņš, Raivis Ruduks. Un tad jau radās arvien sarežģītāka aparātūra, vajadzēja jaunas zināšanas, tur nepārspējami joprojām ir Māris Lāpāns, Gints Grīslis, Ivars Saide. Tā kā ilgu laiku SIA “Diogens” atradās kultūras namā, mēs pirmie ieraudzījām jaunās tehnoloģijas, prožektorus, ko puiši iegādājās un izmēģināja.”

Foto - no personīgā arhīva

Novada Ziņas”, atzīmējot ēkas 60-gadi. Pārlasot tās, secināju, ka 10 gadu laikā Joti daudz kas mainījies. Uz aizsaules dārziem esam pavadījuši aizrautīgus pašdarbības kolektīvu dalībniekus. Pieminam savus mīlos kolēģus Dzintru, Aivaru, Skaidrīti un Vairu. Nomainījies Balvu Kultūras un atpūtas centra darbinieku sastāvs. 2014.gadā visi mani bijušie kolēģi vēlējās sagaidīt ēkas reorganizāciju un strādāt atjaunotajās telpās, bet šobrīd pavisam citur pasākumus veido gan Anita, Ivars, Gints un Daiga, gan Lelde, Liene un Roberts. Arī es. Prieks, ka pašdarbības kolektīvu vadītāji palikuši uzticīgi un daži no viņiem namā radoši darbojas jau vairāk nekā 20

gadus. Šobrīd man ļauts iekļauties nelielas epizodes sagatavošanā ēkas septiņdesmitgades svētkiem. Paldies par to tagadējai direktorei Ditai Niperei. Esmu aprunājusies ar darbiniekiem, kuri pārkāpuši 80 gadu slieksni un sen vairs nestrādā kultūras namā. Priecātos viņus vēlreiz satikt svētku dienā.

Ejot vai braucot garām kultūras un atpūtas centram, vienmēr paskatos uz logiem. Ja tajos spīd gaisma, tātad viss notiek! Tur dejo, dzied, muzicē vai spēlē teātri. Un sirdi kļūst gaiši. Svētku brīdī tiešām gribas vēlēt, – lai vienmēr gaisma mūsu nama logos!

Atmiņas

Bez humora izjūtas neiztikt

Lai gan uz neilgu laiku bija pārņēmusi arī kultūras nama vadības grožus, NELLĪJA SĪLE (Zača) vairākus gadus vadīja līdz 1971. gadam kultūras nama ēka izvietoto rajona Bērnu bibliotēku. Savukārt jaunie pāri, kuri laulību gredzenus mija kultūras namā izvietotajā dzimtsarakstu nodalā, Nelliju atceras kā sievieti tautas tērpā, kura ceremonijas laikā skaitīja pantīņus.

1969.gadā kultūras nama direktores amatā pavadītos piecus mēnešus Nellija, kura martā svinēs savu 80 gadu jubileju, atminas ar patiku un pat nelielu humora devu. Pēc izglītības būdama bibliotekāre, savu darba dzīvi viņa uzsāka 1964.gada jūnijā Ploskenas ciema bibliotēkā, tagadējā Bērzkalnes pagasta teritorijā. Kad jaunajai speciālistei piedāvāja strādāt par metodiķi Balvu rajona Kultūras namā, viņa labprāt piekrita, jo darbs šķita interesantāks. Savukārt 1969.gadā pēc iepriekšējā kultūras nama direktora Valērija Kacēna aiziešanas Nellijai piedāvāja stāties viņa vietā. “Uz mazu laiciņu, kamēr dabūsim citu, – man teica,” atceras bijusī kultūras nama vadītāja.

Nekas briesmīgs jau direktoram neesot bijis jādara. “Skatījāmies, lai pulciņi darbojas, lai apkopējas visu sakopj, spriežām par pasākumiem, kā un ko darīsim. Meklējām pasākumiem piemērotas vietas. Bijām komanda, un katrs darīja savus darbus.” Nellija atceras, ka tolaik kultūras namā un bibliotēkā viesojušies daudzi pazīstami skatuves mākslinieki un mūziķi: “Atceros, ka notika tikšanās ar Veltu Līni un Antru Liedskalniņu.” Tāpat Balvos ciemojās Gunārs Placēns, Vera Singaevska un citi pazīstami aktieri.

Nellijai bija vēl viens atbildīgs pienākums – gērbtais tautas tērpā, sagaidīt jauno pāri, ievest ceremoniju telpā un noskaitīt skaistu pantīņu. To dzejoliti viņa atceras vēl šobaltdien. Tas

bijis Joti interesants darbs. Atšķirībā no mūsdienām, 70-tajos kāzu ceremonijas notika viena pēc otras ar stundas starplaiku. Neiztika arī bez dažādiem kuriozīem. “Ceremoniju zāles malā bija izvietoti krēslī, lai vecākiem būtu, kur apstāties. Vienu vedējmāte tos krēslus fiksī nolika priekšā ceremonijas vadītājas Zentas galdam ar skatu pret viesiem. Jaunais pāris tur apsēdās. Prasū Zentai, – ko darīsim? Viņa saka, – tas nekas, lai paliek. Es skatos, kas nu būs?! Kad sākās ceremonija, Zenta saka jaunajam pārim, – tagad, lūdzu, piecelieties, pagriezieties pret mani, sāksim ceremoniju,” to, cik radošiem bija jābūt dzimtsarakstu nodalās darbiniekiem, atklāj Nellija. Viņa izstāsta arī gadījumu, kad pirms noteiktā laika dzimtsarakstu nodalā ieradās krievu tautības pāris un viņu kāzinieki no Viļakas, turklāt pamatīgā reibumā. Tā kā vispirms bija jāsaraksta cits pāris, Nellija ieveda viņus blakus telpā, liekot uzgaidīt, un teikusi ceremonijas vadītāji: “Šītiem pantīņus nevajadzēs.” Kad Viļakas jaunā pāra ceremonijas laikā vadītāja bija neilgi parunājusi, zālē atskanēja sauciens krievu valodā: “Beidz runāt! Ir jāiedzēz!” Taču Zenta nereagēja un turpināja.

Bijusī direktore apgalvo, ka jokošās kultūras namā strādājošo vidū bijusi lielā cieņā. Pat dusmu brīdī, iesniedzot atlūgumu, bez tiem neiztika. “Kad Buliņu Zigis, par kaut ko noskaities uz Dreimani, atmesa atlūgumu, beigās paskaidrojuma vietā bija ierakstījis – ‘braukšu pie baltajiem lāciem’.” Viss pie mums notika ar humoru,” smaidot saka Nellija. Viņa atceras, ka uz Balviem uzstāties bieži brauca Valmieras Drāmas teātra aktieri. Turklāt tolaik pēc izrādēm viņi nakšņoja nevis viesnīcā, bet kultūras nama otrā stāva gaitenī uz grīdas. Arī pati Nellija nereti pārlaida nakti savā darbavietā, jo ierādīta kopmītņu istabīja atradās tālu – aiz parka, pie pienotavas: “Nopirku saliekamo gultu un, uzklājusi savu velu, gulēju

Sagaida jauno pāri. Viens no Nellijas pienākumiem bija ievest topošos jaunlaulātos dzimtsarakstu ceremoniju telpā un noskaitīt atbilstošu pantīņu.

Kultūras nama direktores amatā. Neilgi Nellija iejutās arī kultūras nama direktores amatā, bet pēc tam vadīja Balvu rajona Bērnu bibliotēku, kas līdz pārceļšanai uz skolēnu namu (Teātra ielā 2), bija izvietota kultūras namā.

turpat kabinetā.” Tagad, dzīvojot Rubeņos, apmeklēt kultūras un atpūtas centru Nellijai izdodas reti. Taču seniore atzinīgi novērtē ēkā notikušās pārmaiņas.

Sagatavoja I.Tušinska

Saruna ar novada domes deputātu

Dzīve Balvu novadā ir apstājusies

Artūrs Ločmelis

Balvenieša AIGARA PUŠPURA ceļš pa politiķa karjeras kāpnēm sākās pirms divpadsmiņ gadiem. Šajā laikā Balvu novada domes deputāta krēslā bez pārtraukuma pavadīti nu jau teju trīs pilni sasaukumi, no kuriem četri gadi, pildot priekšsēdētāja amata pienākumus.

Vai varat teikt, ka pārbaudi politiķā esat izturējis?

– Domāju, ka jā! Vispirms jau jāsaka, ka sasniedzu to mērķi, ko daļa cilvēku vēlas izdarīt, bet ne visiem tas izdodas. Protī, kļuvu par deputātu, savā pirmajā sasaukumā nostrādājot pilnvērtīgu četru gadu termiņu – no 2013. līdz 2017.gadam. Otrajā sasaukumā mani ievēlēja par novada domes priekšsēdētāju, kas bija vēl viens plats solis pret jaunai pieredzei un iespējai četru gadu laikā sniegt savu ieguldījumu pilsētas un novada attīstībā. Savukārt šobrīd rit pēdējie mēneši jau trešajam deputātu sasaukumam, kurā darbojos arī es. Līdz ar to mana politiķa karjera ritejusi pakāpeniski un bez straujiem lēcieniem, kas jāveis pilnībā iepazīt vietējo politisko virtuvi un novada labā izdarīt tik daudz, cik tas vien bijis iespējams. Jāpiebilst, ka piedāvājums startēt politiķā nāca no bijušā Balvu novada domes priekšsēdētāja Andra Kazinovska. Protams, vienlaikus vēlējos ne tikai strādāt, lai stiprinātu Balvu pilsētu un visu novadu, bet arī pārbaudīt savus spēkus politiķā. Visiem taču zināma patiesība, ka jebkuras jaunas vēsimas cilvēku pilnveido un attīsta.

Mēdz teikt, ka startēt politiķā ir kā iestigt purvā. To gan vairāk attiecina uz darbu Saeimā, bet vai tā var teikt arī par politiskajiem procesiem vietējā līmeni?

– Droši vien Saeimā ir vēl sarežģītāk, bet domāju, ka savas idejas, strādājot par novada domes priekšsēdētāju, izpildīju ar pietiekami lielu uzviju. To arī varēja redzēt gan Balvu pilsētas, gan arī visa novada dzīvē. Tas gan nudien nav viegli, jo katram darbam, vēl jo vairāk esot novada vadītāja krēslā, ir sava garoziņa. Vienlaikus bija arī ļoti daudz pozitīvu lietu, tādēļ šobrīd, ejot pa pilsētas ielām vai izbraucot pārējā novada teritorijā, man nevienā brīdi nav jākaunas, jo zinu, kur un kas ir izdarīts. Jāteic, esmu darītājs, nevis runātājs, līdz ar to man pēc četriem priekšsēdētāja amata pavadītajiem gadiem ir patiešām padarīta darba sajūta.

Cik Jums vispār bija atraisītas rokas, lai realizētu savas iniciatīvas novada vadītāja amata?

– Teikt, ka varēju darīt visu un ar plašu vērienu, protams, nevar. Domāju, tā tas nav bijis nevienam līdzšinējam novada domes priekšsēdētājam, jo tad jau jābūt ļoti autoritatīvam vadītājam. Tādēļ vēlos teikt ‘paldies’ deputātu sastāvam, kad vadīju Balvu novadu, jo izdarījām daudz. Protams, neiztika bez iekšējām nesaskaņām, bet tas ir normāls process, kad arī veidojas rezultāts. Ja viss notikuši ļoti maigi un ar lielu vienprātību, šaubos, vai būtu spējuši sasniegt jebkādus mērķus. Ir svarīgi, lai būtu cilvēki, kuri dzen uz priekšu, spēj atturēt un arī pamācīt, jo vienmēr esmu centies uzklasīt dažādus viedokļus, pēc kā izdarīt secinājumus un darbu paveikt pēc iespējas labāk. Savukārt nekļūdās tas, kurš neko nedara. Runājot par deputātu savstarpējo saskaņu, manos trīs sasaukumos tā bijusi dažāda. Pirmajos četros gados – no 2013. līdz 2017.gadam – gāja ļoti raibi. Tas bija laiks, kad tika izveidoti divi novada domes priekšsēdētāja vietnieku amati, kas, protams, sabiedrībā rāsīja plašu rezonansu. Turklat notika diezgan biežas vietnieku maiņas. Nēmot vērā, ka tolaik tikko kā biju uzsācis darboties politiķā, uzreiz guvu pieredzi, cik ļoti ātri dažādu iemeslu dēļ var mainīties politikas veidošanas procesi. Savukārt šajā deputātu sasaukumā zināmā mērā valda pašapmierinātība.

Vai tad tam ir pamats?

– Protams, nav, bet var novērot, ka daļa deputātu domā, – sak, – esam ievēlēti, ieguvuši amatus, un tagad viss ir kārtībā. Piemēram, Saeimā nereti izveidojas situācijas, kad koalīcijai ir tikai vienas balss pārvars pār opozīciju, kas visu laiku liek būt saspringtā situācijā un nepārtrauktī domāt, kā sasniegt iecerei. Savukārt vairumam Balvu novada domes deputātu

Aigars Pušpurs. Jautāts, vai plāno startēt gaidāmajās pašvaldību vēlēšanās šī gada jūnijā, bijušais Balvu novada domes priekšsēdētājs un pašreizējais Balvu novada domes deputāts uzsvēr, ka nenožēlo ne mirkli, ko domē pavadijis trīs sasaukumu laikā 12 gados, jo allaž strādājis pēc vislabākās sirdsapziņas. Tomēr to, vai startēs arī gaidāmajās vēlēšanās, A.Pušpurs pagaidām nav izlēmis.

Foto - no personīgā arhīva

✓ **Deputātos valda miers, bet aiz loga bango jūra.**

Šajā sasaukumā šāda problēma nav bijusi dienaskārtībā, līdz ar to visus pēdējos četrus gadus darbs noticis tādā mierīgā, pusaimigušā stāvokli. Līdz ar to ir tikai likumsakarīgi, ka tas nav devis rezultātu un šobrīd problēmu ir tik daudz, cik, šķiet, nekad nav bijis. Jāsaka tā, – deputātos valda miers, bet aiz loga bango jūra. Kā vērtēju pašreizējā novada domes priekšsēdētāja darbu? To noteiktu nevērtēšu, tikai varu uzsvērt, ka katram vadītājam ir sava pieeja. Varbūt priekšsēdētāja darbs varēja būt vairāk ar sāmniecisku un uz attīstību vērstu skatu, bet lai katra deputāta paveikto vērtē iedzīvotāji.

Viņi to arī dara. Piemēram, aizvadītā gada nogalē uzrunājām lasītājus un jautājām, – deputāti Ziemassvētkos pelnījuši dāvanas vai žagarus? Netika pateikts neviens labs vārds. Kā domājat pats – dāvanas vai žagari?

– Teikšu tā, – pēc padarītajiem darbiem drizāk nopelnītu žagari, bet, spriežot pēc tā, kā norit domes sēdes, deputātiem noteikti jāsaņem dāvanas, jo darbs tiek raiti organizēts un viss taču it kā noteik! Tā, protams, ironija... Sabiedrības kopējais noskaņojums nonāk arī līdz manām ausim. Lielā mērā to ietekmē arī lēmums pašvaldības iestādēs pāriet uz četru darba dienu modeli, jo tas darbiniekiem atņēma 20 % no algas. Turklat tādējādi pašvaldība automātiski pakļāva sevi riskam ne tikai zaudēt labākos speciālistus, bet arī daudzi darbinieki nonāca kategorijā, kur atalgojumā saņem mazāk par minimālo algu. Tie bija ļoti sāpīgi lēmumi, kurus neatbalstīju. No šī gada 1.janvāra atkal gan ir ierastā piecu darba dienu nedēļa, bet tas ir tikai loģisks, jo tuvojas taču vēlēšanas!

Kādi ir konkrētie darbi, kurus pats trīs deputātu sasaukumos esat paveicis, aktualizējis, rosinājis, līcis pievērst uzmanību?

– Man allaž prasījuši – esmu pozīcijā vai opozīcijā? Atbildu, ka neesmu piederējis un arī šobrīd nepiederu nedz pie vienas, nedz arī otras deputātu grupas, vēl jo vairāk tādēļ, ka esmu izstājies no “Latvijas Zemnieku savienības”. Līdz ar to mani var dēvēt par neatkarīgo deputātu, lai gan man vienmēr ir viedoklis par aktuāliem un svarīgiem jautājumiem. Nekad arī neesmu uzskatījis, ka Balvu novada domē pastāv strikta opozīcija vai koalīcija – tā tas nav arī šajā deputātu sasaukumā. Tādēļ diemžēl jāsecina, ka es viens ar savu viedokli neesmu karotājs. Ir grūti iet pret straumi un vienlaikus apzināties, ka visa patērētā enerģija nedod nekādu rezultātu. Tomēr, ja ielūkotos deputātu balsojumu arhīvos, varētu redzēt, cik ļoti skaidri esmu pauphis savu viedokli un, piemēram, balsojis ‘pret’ jautājumos, kuru akceptēšana no citu deputātu pušes man šķitusi absolūti nepareiza. Ar nožēlu jāsecina, ka daudzi jautājumi tikuši pieņemti ar nevienozīmīgi lielu vienprātību, bet daļai deputātu gluži vienkārši

✓ **Diemžēl jāsecina, ka viens ar savu viedokli neesmu karotājs. Ir grūti iet pret straumi un apzināties, ka patērētā enerģija nedod nekādu rezultātu.**

Un kas mūspusē notiekošais pašam šķiet vissāpigākais?

– Lielā mērā sāp viss, jo dzīve Balvu novadā ir apstājusies. Šajā sakarā prātā nāk arī daudzās ministru vizītes. Kad biju novada domes priekšsēdētājs, četru gadu laikā uz Balvu novadu atbrauca tikai divi ministri – satiksmes un zemkopības. Turklat pēc satiksmes ministra viesošanās tika sakārtots Krišjāņu-Bērzpils celjs, kas tolaik pavasaros bija neizbraucams. Tātad bija tikai divas ministru vizītes, bet novada labā tika izdarīts trīsreiz vairāk nekā šobrīd. Un kā ir tagad? Balvu novadā bijis teju viss Ministru kabinets, bet no atsevišķam ministrijām – pat trīs ministri! Piemēram, no tagadējās Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas Balvus apmeklējuši Juris Pūce, Artūrs Toms Plešs un arī tagadējā ministre Inga Bērziņa. No Satiksmes ministrijas – Tālis Linkaits un Kaspars Briškens. No Veselības ministrijas – Anda Čakša un Hosams Abu Meri. Tad arī finanšu ministrs Arvils Ašeradens, bijuši kultūras ministre Agnese Loginā, bijuši aizsardzības ministre Ināra Mūrniece, arī Ministru prezidenti un Valsts prezidenti. Pilnīgi noteikti kādu no augstajām amatpersonām esmu piemirsis un nenosaucu. Un kur ir pievienotā vērtība, vai arī pāri palikuši tikai solijumi? Ar kādu domu ministri tiek aicināti? Tas kļūst smiekligi... Joprojām novārtā pamesta arī Balvu pilsēta. Situāciju nav uzlabojusi arī pilsētas pārvaldes izveide, jo tā nav sniegusi nekādu pievienoto vērtību. Jāsecina, ka pārvaldi acīmredzami izveidoja tikai izveidošanas pēc, arī pašos tās pirmsākumos tā sastāvēja tikai no viena cilvēka – pārvaldes vadītāja. Pārvalde šī brīža formātā pilsētas attīstības problēmas nerisina.

Jā, ministru taciņa pa sarkano paklāju iemīdīta diezgan labi, bet ir arī vīrķne citu ļoti sāpīgu problemu. Piemēram, Jūsu kā novada vadītāja laikā uzbrūvētais un aplūstošais centrālais bērnu rotaļu laukums pie skvēra.

– Rotaļu laukums uzbrūvēts manā laikā, bet saprojektēts – nedaudz iepriekš. Kad laukumu uzbrūvēja, sākās arī lielas lietavas, pēc kā atklājās, ka laikā, kad vēl pirms vairākiem gadiem remontēja Brīvības ielu un cēla tagadējo tirdzniecības centru “Planēta” un pie tā esošo stāvlaukumu, tika aiztaisīta ciet lielā caurteka. Tā bija liela kļūda, jo noteikūdeņiem, tajā skaitā tiem, kas nāk no skvēra un rotaļu laukuma, bija jānotek lejup gravā, kas atrodas netālu no katoļu baznīcas. Kā šo problēmu risināt? Cik man zināms, šobrīd jau sagatavots projekts, lai noteikūdeņus novadītu uz jau minēto gravu. Par rotaļu laukumu arī jāpiebilst, ka tolaik objektīvu iemeslu dēļ galvenais būvnieks savu darbu nevarēja izdarīt, bet citiem piesaistītajiem būvniekiem rotaļu laukuma segumu nācās uzstādīt salā. Protams, tas atstāja ietekmi uz seguma kvalitāti. Līdz ar to viss, kas saistīts ar rotaļu laukumu, ir vairāku neveiksmīgu apstākļu sakritība. Diemžēl tā dzīvē noteik.

* Turpinājums 9.lpp.

Gleznu izstāde

Mākslai nav vajadzīgs diploms

Irēna Tušinska

Lai iepazīstinātu ar briežuciemišu radošo izpausmu rezultātu, kā arī cerībā iedrošināt kaimiņpagasta iedzīvotājus neturēt sveci zem pūra, Lazdulejas pagasta pakalpojumu centrā līdz 10.februārim skatāma Briežuciema iedzīvotāju radito mākslas darbu izstāde.

"Tā kā vadu abu pagastu tautas namus, gribu veidot sadraudzību starp Lazduleju un Briežuciemu, lai Lazdulejā paskatās, kādi Briežuciemā ir mākslinieki. Varbūt manam aicinājumam atsauksies arī Lazdulejas iedzīvotāji, tad sarīkosim arī viņu izstādi," cerību pauž kultūras darbiniece ZITA MEŽALE.

Briežuciemā pašmāju mākslinieku netrūkst. Izstādei sarūpēt dažādās tehnikās darinātās gleznas nebija grūti, jo Zita ir ļoti labi iepazinus savas apkārtnes cilvēku vajaspriekus: "Piemēram, Līna Pundure savulaik pabeigusi mākslas skolu Baltinavā. Viņas darbus esam izstādījuši ne tikai savā pagastā, tie ir sūtīti arī dalībai starptautiskā mākslas konkursā. Par Loretu Boldāni zināju, ka viņa kādreiz ir zīmējusi, tikai pēdējā laikā kā māksliniece nekur nav piedalījusies. Kad palūdzu, viņa sākumā sprieda, ka gleznas ir par vecu izstādei, bet vēlāk piekrita. Pulciņa "Atspoles" vadītājas Laimas Ločmeles rokdarbi briežuciemišiem ir labi pazīstami. Viņa prot un dara daudz ko. Izstādē redzamās krustdūrienā izšūtās gleznas ir tikai daži no Laimas daudzveidīgajiem darbiem. Inga Careva arī ir "Atspoļu" dalībniece un mājturības skolotāja. Viņa vairāk auž lakatus un darina citus rokdarbus. Šoreiz izstādīts tikai viens viņas darbs no koka, jo to labi varēja pakārt pie sienas. Zinu arī par citiem pagasta iedzīvotājiem, kuri varbūt ne tagad, bet kādreiz ir zīmējuši vai nodarbojušies ar kādu citu mākslas veidu. Piejauju, ka arī Ladzdulejā ir tādi cilvēki, vienkārši es viņus nepazīstu."

ĀLINA PUNDURE, kura šobrīd studē maģistrantūras otrajā kursā Latvijas Universitātē, apgūstot vides zinātnes, ar zīmēšanu aizrāvusies bērnībā. Baltinavā, mācoties mākslas skolā, Līna apguva dažādus radošās izteiksmes veidus. Šī mīlestība saglabājusies arī pieaugušā vecumā. Taču pēdējā laikā Līna biežāk auž vai izšūj. "Kad uznāk luste, dažreiz arī pazīmēju vai pagleznoju," piebilst studente. Izvēloties nākamo profesiju, Līna deva priekšroku nevis mākslai, bet bioloģijai: "Vairāk piesaistīja eksaktās zinātnes, tāpēc izvēlējos ar ģeogrāfiju un bioloģiju saistītu profesiju – dabas aizsardzību. Bet studēt mākslu nekad nav par vēlu. Pabeigšu šo augstskolu, tad jau redzēs, ko vēl varu pamācties." Lai gan vēl nezina, vai nākotnē dzīvos dzīmtajā pagastā, jo to noteiks iespējas atrast darbu, Līna Briežuciemā ciemojas ik pārnedējas. Radošā briežuciemiete spriež, ka mīlestību uz skaisto mantojusi no vecākiem: "Mamma joprojām ir laba audēja, viņa arī skaiti izšūj. Lai gan tēvu par mākslinieku nevaru nosaukt – ja mammai vajadzēja kaut kur iekārt puķu podus, tētis no metāla prata uztaisīt glītus piekaramos." Līna pārliecināta, ka šādas neprofesionālu mākslinieku izstādes jārīko pēc iespējas biežāk, jo tās iedvesmo pārējos: "Dzirdot vārdu 'izstāde', visi uzreiz domā par 'augsto' mākslu. Taču tās parāda, ka nevajag speciālo izglītību, lai raditu kaut ko skaistu savam sirdspiekam. Ir interesanti paskatīties, ko katrs personīgi saprot ar vārdu 'māksla', kas kuram patīk." Pagaidām Līna nav redzējusi jauno izstādi, bet plāno to apmeklēt tuvākajā laikā, tiklīdz atbrauks no Rīgas.

LORETA BOLDĀNE piekrita izrādīt dažas no savām vecajām gleznām, kas saglabājušas pēc ugunsnelaimes. "Tā kā atjaunojam māju, laika pievērsties gleznošanai nav. Visu dzīvi esmu sapņojusi, ka, dzīvojot laukos, gleznošu, bet nesānāca," stāsta māksliniece. Tomēr tuvākajā laikā viņa iecerējusi beidzot ištenot savu sapni: "Gribu klūt par pašnodarbināto un atsākt gleznot. Rāmji gleznām jau sapirkti. Mājas remontdarbus drīz pabeigsim, tad varēšu darīt to, ko sirds vēlas." Loreta labprāt apmeklē mākslas izstādes, lai gan pēdējā laikā tam atlicis maz laika.

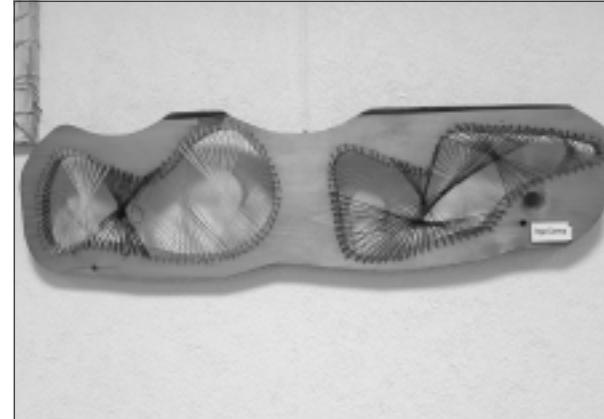
Izstādē apskatāmas arī LĪGAS LANGOVSKAS smalkās pērlišu gleznas. "Ar pērlišu gleznām aizrāvos sen – pirms gadiem septiņiem, kad biju stāvokļi un gribējās kaut ko mierīgi paknibināties. Šī nodarbe labi noderēja nervu nomierināšanai, relaksācijai, lai gan tā prasa lielu pacietību," par savu aizraušanos stāsta Līga. Pamazām tapa tik daudzas gleznas, ka mājas pietrūka vietas, kur tās karināt, tāpēc dažas nonāca pie "Atspoļu" rokdarbniecēm un tagad grezno viņu pulciņa telpus. Lai gan strādājot un audzinot bērnus, laika pērļu gleznu

Izšuvumi kā mākslas darbi. Laima Ločmele gleznas rada, izšujot krustdūrienā.

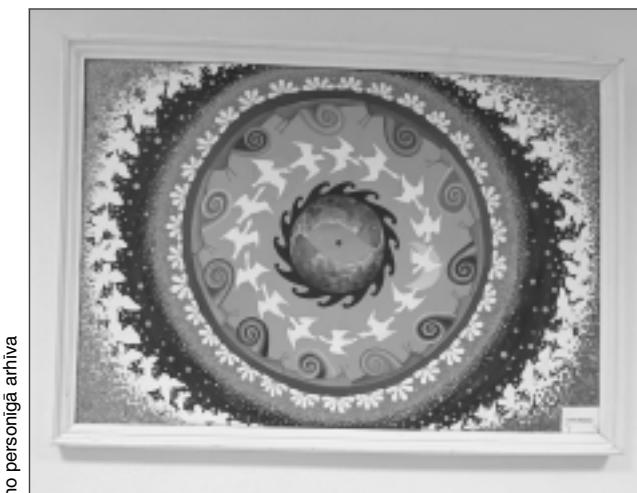

Smalks darbs, kas prasa lielu pacietību. Izstādē redzamas Līgas Langovskas pirms vairākiem gadiem darinātās gleznīcas, kas ikdienu rotā rokdarbu pulciņa "Atspoles" darbnīcas telpas. "Man ir arī jaunākas gleznas, bet tās vēl nav saliktas rāmīšos," apgalvo Līga. Pērlišu pielīmēšana, rezultātā radot tuvplānā redzamo gleznu, prasīja aptuveni mēnesi, – stāsta darba autore.

Koks un dzīja. Mājturības skolotāja Inga Careva izstādei atvēlējusi vienu koka dekoru. Taču, apkopojot visus viņas gadu gaitā darinātos rokdarbus, droši vien varētu sarikot arī personālizstādi.

darināšanai atliek maz, pavism novārtā šo nodarbi Līga nav atstājusi: "Pamazām, pamazām top arī jauni darbi." Būdama mājturības skolotājas Ingas Carevas meita, Līga prot, bet īpaši neaizraujas ar citiem rokdarbu veidiem: "Mamma gan ir cakla rokdarbniece. Viņa prot dažādus smalkus rokdarbus. Man labāk patīk kaut kas vienkāršaks – tāds kā pērlišu gleznu

Apli ar nozīmi. Loretai Boldānei patīk dažādi stilī, bet vistuvākā ir dekoratīvā māksla. Šī Loretas glezna, kas no tālienes izskatās kā koši krāsu apli, patiesībā ataino taureņu, ziedu, gliemežu un putnu virtenes.

Tulpes vāzē. To, ka arī Briežuciema jaunā paaudze ir talantīga, pierāda Līnas Pundures gleznas.

līmēšana." Līga piekrit, ka Briežuciemā radošu cilvēku netrūkst: "Pulciņa "Atspoles" dalībnieces vien katra savā ziņā ir mākslinieces. Briežuciems tiešām izcejas ar radošiem cilvēkiem. Manuprāt, tas lielā mierā ir tautas nama vadītājas Zitas nopelns, kura katrā iedzīvotājā atradusi spējas, ko izcelt. Viņa prot arī uzrunāt un pierunāt."

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Bērni un videospēles

Psihologs skaidro, kā atpazīt pārmēriku spēlēšanu un noteikt veselīgas robežas

Nereti videospēles ir viens no biežākajiem bērnu un vecāku strīdu iemesliem, – bērns grib spēlēt, bet vecāki to neļauj. Eksperti atzīst, ka videospēles var sniegt bēriem daudz ieguvumu, taču, lai ieteikme būtu pozitīva, ir svarīgi ievērot veselīgas robežas. Kā saprast, cik daudz var ļaut bērnam spēlēt videospēles, kā zināt, kad spēlēts tiek par daudz, un kā videospēles var palīdzēt satuvināties ar bērnu?

Kā spēlēšanu noturēt veselīgās robežas?

Kliniskais psihologs un Latvijas Universitātes pētnieks EDMUNDSS VANAGS iesaka spēlēšanas laiku plānot tāpat, kā tiek plānots laiks skolai un mājasdarbiem, miegam, ēšanai un aktivai atpūtai: "Spēlēšana būtu jāatļauj tikai tad, kad galvenie bērna pienākumi ir padarīti. Vienmēr jāatceras, ka bērnam nepieciešamas arī samērīgas fiziskās aktivitātes, jo spēlēšana parasti ir mazāk aktīvs atpūtas veids." E. Vanags norāda, ka pārmēriku spēlēšanu var atpazīt pēc tādām pazīmēm kā samazināta interese par citām nodarbēm, nepieteikams vai sliktas kvalitātes miegs, pasliktinātas sekmes skolā vai neatrisināmi strīdi, kas saistīti ar spēlēšanu.

Ergoterapeits, RigaBrain® smadzeņu treniņu centra vadītājs PĒTERIS URTĀNS uzskata, ka ar gudru pieeju videospēles var kļūt par efektīvu attīstības un stresa mazināšanas rīku, taču ar priekšnoteikumu, ka tiek uzturēts līdzvars starp ekrāna laiku, fiziskām aktivitātēm un atpūtu. Pieredze liecina, ka otra cilvēka iesaiste bieži palīdz saglabāt veselīgas robežas, izvairties no pārmērigas spēlēšanas vai miega traucējumiem," viņš piebilst.

Videospēles palīdz uzlabot kognitīvās prasmes

P.Urtāns stāsta, ka videospēju spēlēšana bēriem un jauniešiem var sniegt vērtīgus ieguvumus – tās attīsta reakcijas ātrumu, stratēģisko domāšanu, radošumu un problēmu risināšanas prasmes. "Esmu novērojis, ka daudzi mūsu RigaBrain® klienti, kuri regulāri spēle videospēles, vienlaikus attīstījuši arī spēju ātrāk pielāgoties dzīves mainīgajām situācijām, lai efektīvāk koncentrētos uz mācībām vai darbu. Šīs prasmes bieži vien ir noderīgas arī dzīvē, piemēram, strādājot komandā vai pieņemot ātrus lēmumus sarežģītās situācijās," skaidro P.Urtāns.

Savukārt E. Vanags papildina, ka spēles, kurās spēle vismaz divi cilvēki, var veicināt sadarbošanās prasmes. Turklat pētījumi arī norāda, ka bēriem spēlēšana var mazināt satraukumu, sniegt labu atpūtas brīdi, ja spēlēts tiek ar mēru.

Kopīga spēlēšana var palīdzēt satuvināties ar bērnu

Vecākiem bieži vien ir grūti atrast kopīgas aktivitātes ar bēriem, jo īpaši ar pasažu, jo viņu intereses ir atšķirīgas.

Labs risinājums ir iesaistīties bērna interesēs, piemēram, videospēlēs, – uzspēlējet kopā, izjautājot bērnu par viņa mīlēkajām spēlēm un ļaujot bērnam sevi pamācīt. Tas stiprinās viņa pašapziņu un jūsu savstarpējo saikni.

"Kopīga videospēļu spēlēšana rada iespēju vecākiem un bēriem pavadīt laiku kopā, stiprinot savstarpējās attiecības un spēju savā starpā sarunāties. Bērni videospēles spēlēs šā vai tā, un tā ir iespēja kaut ko darīt kopā ar vecākiem. Šādas aktivitātes īpaši svarīgas pusaudžu vecumā, jo tas ir laiks, kad bērni jo īpaši vēlas dalīties ar savām sajūtām, emocijām, domām. Spēļu vide ir pateicīga, jo tajā var izspēlēt dažādas ar sadzīvi saistītas lietas, grūtības un tās kopīgi pārvarēt," stāsta Edmunds Vanags.

Kādas spēles izvēlēties?

Lai varētu spēlēt kopā ar bērnu, izvēlieties tādas spēles, ko var spēlēt vairāki spēlētāji vienlaikus, savstarpēji sacenšoties vai sadarbojoties. Tāpat varat uz maiņām spēlēt arī viena spēlētāja spēles un salidzināt, kuram labāk padodas. Piemēram, populārajā *Fortnite* spēlē tagad pieejama apdrošināšanas tehnoloģiju uzņēmuma *Balgia* īpaši izstrādāta spēles karte "Balgia Mega Mansion", kurā var izspēlēt četras dažādas mini spēles ar parkūra, moto sacensību, kalnos kāpšanas un izlaušanās uzdevumiem. Kartei var piekļūt, *Fortnite* meklētājā ierakstot kodu 2768-2306-2477 vai kartes nosaukumu "Balgia Mega Mansion", un to var spēlēt līdz 4 spēlētāju lielā komandā, tāpēc vari iesaistīt arī citus ģimenes locekļus.

Tāpat starp populārākajām ģimenes spēlēm var minēt "Mario Kart", kas ir jautra sacīkšu spēle ar vecās labās "Super Mario" spēles tēliem; "Minecraft", kur kopā varat būvēt veselu pasaulli, un kosmosa tematikas spēli "Among Us", ko varat spēlēt arī plašākā lokā un kopā pildīt dažādus uzdevumus.

Valsts digitālās attīstības aģentūra (VDAA) veikusi portāla "Latvija.gov.lv" lietojamības uzlabojumus, tostarp izstrādājusi personalizētu darba vietu autorizētiem lietotājiem.

Pēc autorizācijas portālā lietotājam atveras jaunā, personalizētā darba vieta, kurā uzreiz ir redzama saņemtā informācija, tajā skaitā ienākošās ziņas e-adresē, turklāt lietotājs var atzīmēt sev interesējošos, biežāk lietotos e-pakalpojumus. Tādējādi portāla pārskats akcentē lietotājam saņemtās ziņas, mudinot ar tām iepazīties.

Minētās izmaiņas veiktas portāla "Latvija.gov.lv" lietošanai gan no datoriem, gan viedtāruņiem. Portāla mobilajai versijai ir izstrādāts responsīvais jeb adaptīvais dizains, tādējādi nodrošinot lietotājiem draudzīgāku un ērtāku izmantošanu viedtāruņos. Sadarbībā ar invalidu un viņu draugu apvienību "Apeiros" uzlabota lietojamība cilvēkiem ar kustību, redzes un dzirdes traucējumiem.

Darbi pie piekļūstamības prasibu ieviešanas visās portāla sadajās turpināšanas visu gadu. Personalizētā darba vietā būs iespējams ērti pārslēgties arī uz citu šajā portālā personai pieejamo kontu, kas, piemēram, ir noderīgi lietotājiem, kuriem ir pārstāvība dažādos uzņēmumos.

Der zināt

Ko darīt, ja sasniegts pensijas vecums, bet nav 20 gadu darba stāža

No 2025.gada Latvijā stājas spēkā būtiskas izmaiņas vecuma pensiju piešķiršanas nosacījumos. Turpmāk minimālais darba stāžs, kas nepieciešams, lai iegūtu tiesības uz vecuma pensiju, ir paaugstināts no 15 uz 20 gadiem. Šis izmaiņas skar visus, kuri vēlas pieteikties vecuma pensijai, un ir būtiski izprast, ko tas nozīmē un kā rikoties situācijās, kad nepieciešamais darba stāžs nav uzkrāts.

Ar šī gada 1.janvāri paaugstināti pensiju un atlīdzību minimālie apmēri un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēri. 2025.gadā pensijas vecums ir 65 gadi, bet priekšlaicīgi pensionējoties – 63 gadi.

No 2025.gada vecuma pensiju piešķir personām, kas sasniegušas vecuma pensijas piešķiršanai noteikto vecumu un to apdrošināšanas stāžs ir ne mazāks par 20 gadiem.

Ko darīt, ja nav 20 gadu darba stāža?

Ja personai nav pietiekama darba stāža, pastāv vairāki risinājumi, kas var palīdzēt nodrošināt minimālu finansiālu atbalstu vai uzlabot iespējas saņemt vecuma pensiju.

Turpināt strādāt, lai uzkrātu nepieciešamo darba stāžu. Persona var turpināt strādāt, līdz uzkrāj 20 gadu darba stāžu. Šis risinājums ir piemērots tiem, kuriem līdz prasītajam stāžam pietrūkst tikai dažu gadu. Darba stāžā tiek ieskaitīti arī periodi, kuros persona ir bijusi sociāli apdrošināta, piemēram, bērna kopšanas atvaiņinājums vai dienests armijā.

Sociālā nodrošinājuma pensija. Ja personai nav nepieciešamā 20 gadu darba stāžā un viņa nevar turpināt strādāt, iespējams saņemt sociālā nodrošinājuma pensiju, kas paredzēta tiem, kuri vecuma vai veselības dēļ nevar sevi pilnvērtīgi nodrošināt. Šī pensija ir ievērojami mazāka nekā vecuma pensija, taču tā nodrošina minimālu finansiālo atbalstu. No 2025.gada 1.janvāra valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs personai, kura ir sasniegusi pensijas vecumu (65 gadus), ir 166 eiro.

Ārvalstīs gūtais darba stāžs. Ja persona ir strādājusi un veica sociālās apdrošināšanas iemaksas kadā citā valstī, šis stāžs var tikt pieskaitīts Latvijas stāžam. Tas ir iespējams, ja starp Latviju un konkrēto valsti ir noslēgts sociālās drošības līgums vai persona ir strādājusi Eiropas Savienības valstī. Šādā gadījumā VSAA izvērtē gan Latvijas, gan ārvalstīs uzkrāto stāžu un aprēķina attiecīgu pensiju. Jāņem vērā, ka Latvijas pensija šādā gadījumā tiek aprēķināta tikai par Latvijas apdrošināšanas stāžu.

Savukārt trešajā valstī uzkrātais apdrošināšanas stāžs uz Latvijas pensiju netiek īemts vērā.

Brīvprātīgās sociālās iemaksas. Personām, kuras pašlaik nav nodarbinātas, bet vēlas turpināt uzkrāt darba stāžu, ir iespēja veikt brīvprātīgās sociālās iemaksas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā. Šī opcija ir īpaši noderīga tiem, kuri ir tuvāk pensionēšanās vecumam, bet pašlaik nepiedalās darba tirgū.

Alternatīvs atbalsts un konsultācijas. VSAA piedāvā individuālas konsultācijas, lai izvērtētu katru situāciju un piedāvātu piemērotus risinājumus. Speciālisti palīdzēs aprēķināt iespējamo darba stāžu, izvērtēt sociālās apdrošināšanas iemaksas un ieteikt rīcības plānu.

Kā aprēķina darba stāžu?

Darba stāžā tiek ieskaitīti visi periodi, kuros:

persona ir bijusi nodarbināta un par viņu veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas;

persona saņēma bērna kopšanas pabalstu vai atradās bērna kopšanas atvaiņinājumā;

persona veica brīvprātīgās sociālās iemaksas;

ir ieskaitīts obligātais militārais dienests;

darba stāžu iespējams pārbaudīt, izmantojot VSAA e-pakalpojumus vai klātienē iesniedzot pieprasījumu.

Ko vēl svarīgi zināt?

Vecuma pensijas pieprasīšana ir brīvprātīgs process – ja persona izvēlas turpināt strādāt pēc pensionēšanās vecuma sasniegšanas, viņa var atlikt pensijas pieprasīšanu, lai saņemtu lielāku pensijas summu nākotnē.

Personas, kurām ir invaliditāte vai kuras piedalās īpašās valsts programmās, var pretendēt uz izņēmumiem.

Interesanti

Salīdzinot ar vīriešiem, sievietes daudz retāk izvēlas braukt intensīvā satiksmē

Intensīvas satiksmes apstākļos ikdienā brauc 61% vīriešu un tikai 46% sieviešu, liecina "Carlsberg 0.0 atbildīgas braukšanas indeksa" dati. Sievietes biežāk izvēlas vadīt auto situācijās un vietās ar zemāku satiksmes intensitāti – attiecīgi 29% vīriešu un 43% sieviešu. Daļēji to skaidro fakts, ka vīrieši biežāk strādā darbus, kuros nepieciešama regulāra pārvietošanās pa pilsētu, piemēram, logistikā, transporta pakalpojumos vai citās pozīcijās, kas saistītas ar mobilitāti.

"Vīrieši biežāk uzņem intensīvu satiksmi kā izaicinājumu un ir pārliecinātāki par savām braukšanas spējām. Tas var veicināt biežāku pārvietošanos pa sarežģītam un noslogotām pilsētas ielām. Tāpat vīrieši ir mazāk noskaņoti izvairīties no stresa situācijām, piemēram, sastrēgumiem, kamēr sievietes nereti rūpīgāk izplāno braukšanas laiku un maršrutu, izvēloties mierīgāku satiksmes plūsmu," skaidro Drošas braukšanas skolas direktors Jānis Vanks.

Atšķirības braukšanas stilos vērojamas arī dažādās vecuma grupās. Visbiežāk (66%) intensīvā satiksmē brauc autovadītāj vecuma grupā no 40 līdz 49 gadiem. Vecākā paaudze (no 60 līdz 74 gadiem) izvairās no intensīvas satiksmes un dod priekšroku mierīgākiem apstākļiem (46%) un ārpilsētas ceļiem (14%). Jaunākie vadītāji (no 18 līdz 29 gadiem) biežāk izvēlas intensīvus pilsētas maršrutus (48%), bet joprojām būtisks īpatsvars (41%) izvēlas zemākas intensitātes ceļus, kas liecina par vēlmi braukt drošākā vidē. Braukšanas vide mainās atkarībā no vecuma un dzīvesveida – jauniešiem raksturīga piesardzība, vidējā vecuma autovadītāji biežāk brauc arī intensīvā satiksmē, bet vecāki autovadītāji cenšas izvairīties no aktīvas satiksmes.

"Dati liecina, ka dažādu vecuma grupu autovadītāju braukšanas paradumi būtiski atšķiras. Tas norāda uz nepieciešamību pielāgot braukšanas prasmju pilnveidošanas apmācības, ņemot vērā vadītāju pieredzi un vecumu. Jauniešiem svarīgāk būtu attīstīt spēju pārvarēt stresa situācijas pilsētā, bet vecāki gadagājuma vadītājiem – regulāri atsvaidzināt zināšanas par satiksmes noteikumiem un auto vadīšanu dažādos apstākļos," piebilst J. Vanks.

Abonēji februārim?

Vaduguni

Pērk

Pērk izcirstus mežus, 3000 EUR/ha. Tālr. 25674659.

Craftwood pērk meža ipašumus, cena no 1500-10000 EUR/ha. Tālr. 26360308.

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLITĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galaspasparstrade.lv

Z.S "Strautini" mājlopus.
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

Pārdod

Skaldita malka. Cena 37 EUR/berkubā. Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausa. Tālr. 25543700.

Pārdod skalditu malku, laba cena. Tālr. 28772537.

Pārdod skalditu malku, ir sausa, ir krauta maisos. Tālr. 26550272.

Pārdod skalditu, krāmētu malku. Tālr. 25442582.

Pārdod malku. Tālr. 29199444.

Pārdod skalditu, sausu bērza malku. Tālr. 29166439.

Pārdod lopbarībai: cukurbietes, burkānus, kartupeļus, graudus. Ar piegādi. Tālr. 25442582.

Pārdod Latvijā audzētu cūkgālu. Bez maksas piegāde. Tālr. 20305564.

Līdzjūtības

*Nu tad nem manu dvēseli
Tā kā putnu savā dievišķā plaukstā
Un ļauj tai lidot
Preiž zvaigznēm augstām.*

Kopā ar **tuvniekiem** skumstam, mūsu darbabiedreni
HELĒNU DULĀBINSKU mūžibā pavadot.

Ināra, Ilga, Tonja, Maruta, Oļa, Livija

*Kā dziju kamols mūžs ir saritināts,
Kur dzipari visdažādākie mirdz.
Ja spētu kāds tos atkal atšķetināt,
Tad vidū būtu vecmāmuļas sirds.*

(L.Vāczemnieks)

Izsakām līdzjūtību koleģei

Gabrielai Lailai Aleksejevai,

VECMĀMINU mūžīgā mierā pavadot. Tikt galā ar zaudējumu nekad nav viegli, šajā grūtajā brīdī novēlām rast sirdsmieru.

Šķilbēnu RSN personāls

**REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI**
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVs – T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOJIČIKA – T. 26707934;
A.SOCKA – T. 29378903; I.TUŠINSKA – T. 27145837;
A.LOČMELIS – T. 26665086. KOREKTORE – S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZINA – T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVs – T. 27870730
Tālrūnis-autoatbildētājs – 64520961

Apsveikums

Dzīve ir kā raiba dzīja,
Un tās gājiens – grūts, bet skaists,
Neskaiti tās dienas, kurās lija,
Skaiti mirkļus, ko žēl projām laist!

Mīļi sveicam **Ilgu Medni** dzimšanas dienā! Lai sirds ir

priecīga un pacilāta, svinot skaisto jubileju.

Lai veselība, dzīvesprieks un miers dvēselē!

Olga, Aina, Valentīna, Alvīne, Jadvīga,
Inta, Maldra, Ruta, Voldemārs

Piedāvā darbu

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" struktūrvienības Balvu konsultāciju birojs **aicina darbā AUGKOPĪBAS KONSULTANTU**.

Galvenie amata pienākumi ir konsultēt klientus augkopības jautājumos, sniegt ieteikumus kultūraugu audzēšanā, sastādīt kultūraugu audzēšanas plānus un tehnoloģijas, sniegt konsultācijas platībmaksājumu atbalsta saņemšanai.

Mēs piedāvājam: sociālās garantijas, veselības apdrošināšanu, iespēju realizēt un paplašināt savas profesionālās prasmes un iemaņas, bruto atalgojumu, sākot no 800 EUR (atkarībā no prasmēm).

Tālrūnis uzziņām: +371 29118683 (Ivars Logins,) e-pasts: ivars.logins@llkc.lv

Pilns sludinājuma teksts atrodams <https://new.llkc.lv/lv/par-mums/darba-piedavajumi/llkc-balvu-konsultaciju-birojsaicina-darba-augkopibas-konsultantu>

Līdzjūtības

Te paliek pagalms, manu soļu vīts,
Un puķe, kam es sauli dāvājusi.
Šķiet, arī darbs ir beidzot padarīts,
Kur, mīlot sevi, esmu izteikusi.

(K.Apšķruma)

Kad klusajā mūžibas celā jāpavada māmiņa, sievasmāte, vecmāmiņa

BENITA KĀRKLIŅA,

vispatiesākā līdzjūtība

Morozu ģimenei un

piederīgajiem.

Akmentiņa, Vizule, Šķena,

Feldmane, Šmagris, Kudure, Zušs,

Karule, Popova,

Stērniece, Šustovu,

Šķesteru un Vitolu ģimenes

Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē
Mums nelzīnāks ar tevi parunāt,
Un tava smaidu, vienkāršu un siltu,
Mums vajadzēs tik sirdīs saglabāt.

(G.Selga)

Mūsu klusa, patiesa līdzjūtība
Gunta Ozoliņa ģimenei, pavadot mūžibā **MĀTI**, **VECMĀMINU**, **VĪRAMĀTI**.

Ināra, Veners

Bij' man gara tā dienīņa,
Kad saulites neredzēj';
Vēl garākā tā dienīņa,
Kad māmiņas neredzēj'.

(Latv.t.dz.)

Izsakām visdzīļako līdzjūtību **Daigai Morozai un piederīgajiem**, mammu, vīramāti, vecmammu
BENITU pavadot Mūžibā.

Aija un Aivars Mežali

